

AMUDDU n UMSIGGEL

Iqist-ad, ay-aytma,
tga tin yan igummin lhna t-tayri
d-sslamt, iftu ar-sersn-isiggil.

amuddu n-umsiggel

1. talalit

ġ-id-an ġ-ilul-umsiggel, illas lhal s-umdlu isemmiġn. ar-d-kkatn-uwsmann ġ-iggi n-idrâr, ar-itbaqqi-uqqueryan n-iggig ġ-ijarifn ula talatin. ar-işwađ-wađu itjehhedn, ar-d-ikkat-unzar ġ-imi n-tgemmi. ġ-id-an a-d-iffûġ nttan zġ-waħlig n-innas ar-idşşa.

tut-tfeqqirt s-t^wġiyit tini: «ilul-d igellin, ġ-wammas l-lfertunt d-iyiđ illasn.» seqsan-tt: «ma-ra-ys-yili i-warraw-ad?» tini-asn: «iggig a-ra-issmass ussan-ns, d-uwsmann a-ra-isfawn i-tudert-ns.» inker-ufeqqir yini: «uhu, zrayt-t ar-ginneġ-itemnad zund iġ-issen ma-illan, ar-idşşa f-ddunit zund iġ-izra ma-ra-yili.» gellben ilemma ġ-igenwan, s-a-temnadn ayyur ikemmel issuda ġ-gr imdla, isutl-as-uħurş n-izenzarn. yini-asn-ufeqqir: «sfeldayt-iyi, lfertunt a-d-izwurn i-warraw-ad, nttan a-ra-ys-igg^wru. ilul-d ġ-tillas ira-yġ-izwur s-tifawt, ilul-d s-uwsmann d-iggign ira-yġ-issshenu zġ-kullu ma-ikkatn.» teġġiben kullu ġ-wawal-ad. izayd-ufeqqir yini-asn: «arraw-ad, ra-ys-nttini amsiggel, aşku ra-isiggil ma-intln, yaf ma-irgsen, iml-aġ aġaras n-sslamt.»

zrin sin isegg^wasn s-dârsen-tlul yat tarrat, tg ulltmas i-umsiggel, gen-as ism tazzwit. tuzżunt n-wass a-tlul nttat, ġ-uzemz n-tuga. utn isġarn s-ujeddig ilint-tzelfin, fejjijn igdađ ġ-igran ula lburr. frâħn ayt-tgemmi, frâħn ula kullu didsn lmeħluqat n-rbbi, ar-tşkarn ġwalli-tn-iħelqn. zern kraygatt kra ifulki dârsen ġ-uwssan-an.

iduwwer-d-usegg^was, yili lġafaf. qqurent-tergyu ula una, yili-uġni išqan ġ-tmazirt. ar-ttidun miġdn ad-d-agg^wmn mad-ssan zġ-yat taleġynt yaggugn. tarwa ur-dârsen mad-şttan abla tirkmin mezzinin, ar-talla innatsen, ar-allan ula ntni. iddu babatsen s-temdint a-isiggil s-kra n-twuri. imma afeqqir iskyus ġ-walħnyu ingabal d-uġaras, s-a-isflid i-kra n-tadjarin ar-ttinint f-temġart-ns is-a-ys-teskâr isekkirn. ħiyer-as bahra, ibri tamġart-ns issufġ-tt zġ-tgemmi. asegg^was n-taġuft a-iga-usegg^was-an.

izri ma-izrin s-imeqqur-umsiggel. ar-issfraħ kullu ayt-uduwwar, ifulki didsn bahra. ieġġb-t a-iteffûġ ar-ittidu s-tama n-wasif ar-itemnad ġ-waman. yini d-iħf-ns: «manizġ-d-uşkan-waman-ad? wala manis a-ttidun?» iġli s-iggi n-yan-uwrir iġerđ f-yan-użru imeqqurn ar-itemnad ġ-temdliwin n-igenwan. ar-iteġġjab ġ-kullu ma-itemnad. yini d-iħf-ns: «maħ aylliġ zezawn igenwan, mellulnt-temdliwin?» iqama ġin ass kullut yini d-iħf-ns: «maħ aylliġ a-tturraġ tafukt ġ-tuzżunt n-wass, ar-tzegg^wiġ ġ-ddegg^wat?» ha-yan-wass yađni igawr aylliġ-n-đđer tafukt yini d-iħf-ns: «manis a-ttidu tafukt-ad ġ-iyiđ? is-a-ttegguz s-tuzżunt n-wakal, niġd a-n-tħessi ġ-umda?» igawr aylliġ-d-iġli-wayyur yini: «mani-d-ikka-wayyur-ad? ula ma-ys-ijerrun ġ-uzal? nis-a-iteħşam zġ-tafukt iħđu iħf-ns? niġd da-ifessi zund adfel akud nna-d-rġan izenzarn?» ha-yan-wass yađni igawr ġ-tagant s-isfeld i-tijijit n-wađu zund iġ-a-ittini: «siggel ra-taft, siggel ra-taft.» isfeld i-wawal-ad kraġt-twal s-ifessa. yuwrru s-tgemmi ġassan, iteġġieb ġ-kullu ma-illan ġ-ddunit.

ula nttan, ar-gis-teġġjabn inegg^wan-ns, aşku ur-a-iskâr zund ntni. ur-iri a-didsen-itemjir ula a-didsen-itemmaġ. ur-t-ieġġib a-didsn-itlġab wala didsn igawr. ha-yan-wass seqsan-t: «way-amsiggel, maħ aylliġ ur-a-d-didneġ-ttemşaşkat?» yini-asn: «asku tgam zund imsmarn ġ-lħenşt, kud yan d-manizġ-d-iđđi iħf-ns.» yan-wass yađni seqsan-t: «maħ aylliġ ur-a-nesflid i-ism n-rbbi ikka infurn-nnek?» yini-asn: «is-tram a-d-ldiġ nnuqert ar-sers-kkatġ uzzal? ur-a-taddrem ism n-rbbi abla iġ-tram a-tzzgam tikerkas-nnun tssenkerem tazit.» yan-wass yađni nnan-as: «aġađ nna-ur-itmunun d-uwlli, ar-t-işetta-uwşşen.» irâr-asn-d: «aġađ lli-ur-itmunun d-uwlli, ra-yaf tuga ur-ta-ittşin, izwur-ament s-lħir ula nneġmt.»

illa gisn yan-uħşmi ism-ns igidr, işħa. yan-wass ar-idşşa ġ-umsiggel, yamz gis ar-t-idħay s-ifaddn, aylliġ-n-iđer-umsiggel ġ-gr izran ibri-uđar-ns ula iħf-ns. lliġ zran iħşmay idammen, rweln kullu, feln-t f-wakal. iddu igidr ġakudan s-dâr ayt-dâr n-umsiggel isskârks fellas yini: «amsiggel a-n-iluħn izran ġ-wanu, isker aman f-imi n-tħanut, issđer uggug n-terg^wa.» lliġ ilkem-

umsiggel tigemmi, izayd-as jeddis akuray. nkern-d iriyn ġ-umsiggel, mra-ys-yufa ġassan a-inġ igidr.

2. tarula

ass f-wass ar-ittidu-umsiggel s-temzgida. ar-isflid s-ṭṭaleb ar-ittiri a-iḥṣu talluḥt-ns, walayenni ur-illi iḥf-ns ġ-teġri. ar-n-itemnad ġ-šserjem, ar-iswingim ġ-ibgâr mamnek a-tleabn ġ-gr iżran, ar-iswingim ġ-tizzwa mamnek ad-sskiziyint ġ-urti, ar-iswingim ula ġ-ig^wra mamnek a-ssqurriyn ġ-taleäynt, ar-iswingim ula ġ-wakaya mamnek a-itasi llġa ġ-ssefsaf ġ-tama n-wasif. iswangem ġ-ma-illan ġ-tagant yini d-iḥf-ns: «mamnek a-di-temġay-tesġart inmen zġ-użur imuttln?» iswangem ġ-takat n-tama n-taleäynt yini d-iḥf-ns: «mamnek a-yaqlay-waggu ar-di-thuwwadn-waman?» iswangem ġ-ijawan da-inekkern ġ-ddeg^wat yini d-iḥf-ns: «mani-d-itekka-waḍu? izd isġarn a-isserwayn lhawa niġd lhawa a-issmussun isġarn?» ar-itmuddu leaql-ns ar-isslaka taganin wala ijarifn, iwin-t iswingimn-ns aylliġ a-itaylal ġ-gr imdla d-itran n-igenwan. d-mennawt-twal a-išša akuray f-talluḥt-ns.

yan-wass yuwri s-tgemmi yaf-n jeddis iskyus ġ-imi, yini-as: «wa-jeddi, kra n-tġawsyu ur-rint a-yyi-tyawfhament.» isawl-d jeddis yini-as: «amalu n-taynyu^wt yaggu f-iżuran-ns. zayd ay-iwi, ar-tseqsat ard taft maylli trit.»

ġ-uwssan-an tlkem luqt lli-ġ-ra-taru innas n-umsiggel tis kraṭṭ-twal. tawala-yad terfufn bahra, iḍer-d zġ-gis bnam. teḍeäf therš, tqama ġ-lefräš, ur-tezḍar a-tnker. sin-iyren a-tekka ġ-gr tudert d-lmut. yuwri-d-urgaz zġ-temdint, iżer mamnek a-tga. ur-sur-tezḍar i-twuri n-tgemmi, ifru-as, yawi ṭayyaḍ. tuwri nttat s-dâr ayt-dârs, tzri didsen ġir kraḍ-iyren temmt. tamġart l-lejdid, ur-teḥmil amsiggel ula ulltmas tazzwit. ġemkelli ttinin imzwura, iḍarn n-igigiln ar-ssaylaln aqdrur ġ-llyali ar-skâr n-tallaġt ġ-ssmaym. irin ad-fken tazzwit i-yan-urgaz ġ-temdint iḍfur d-din i-babas. ha-nttat ur-jji-tzri argaz-an ula tssen-t. ġir kraḍ d-mraw n-usegg^was ad-dârs-illan. ar-talla sin iṭiṭ. ur-yufi-umsiggel mamnek a-itšebbar ulltmas ašku ggutn-as imeṭṭawn ula nttan. kkuz-uwssan a-iqaman i-tmeġra.

ġ-iḍ-an ad-d-uškan imeḥḥarn, ġzan ġ-tebya n-tḥanut, ak^wrn šsenduq n-iqaridn. lliġ-d-iġli-wass aškin-d id-bu-tḥanut, ar-tekkan tigemmi s-ṭayya ar-seqsan ayt-tgemmi maniġ llan ġ-iḍ-an. afn ayt-uduwwar kullu llan ġ-tg^wmma-n-sen, abla amsiggel. ašku ġ-iḍ-an itabea kra n-itran ḍern-d zġ-igenwan, iffüġ a-iżer maniġ ḍern izd ġ-tagant niġd ġ-tsga yaḍni i-idrâr. yini-asn igidr: «zriġ amsiggel iffüġ-d zġ-tgemmi, iftu s-tsga lli-ġ-tlla-tḥanut.»

ddun ġakudan zzukren-d amsiggel zġ-lefräš-ns, luḥn-t-in ġ-yat-tsraft, feln-t-in bla ma-išetta ula ma-issa. amsiggel igellin, ur-issin ma-ijran. isfeld i-iḥšmay ar-aqran ġ-temgida, walayenni ur-d-dârs-yuški yan. iqama ġin sin-uwssan d-sin-waḍan, mmaġn iswingimn ġ-iḥf-ns, aylliġ-d-uškan kra n-ayt-uduwwar, ssġlin-t-id. bdun ar-t-kkatn s-ikurayn ar-ttinin: «mayad a-isthâlla-umeḥḥar.» ssufġen-t ilemma zġ-gr-tg^wmma. dḥin-t-in ġ-gr igran, sstabean-as iżran.

yawn-umsiggel i-uġaras n-tagant, iftu aylliġ irmi. ur-sur-iżḍar a-izayd. itġaša igellin, iḍer s-wakal ġ-ddu yat tazârt igen. ik lḥal kra s-d-ittfaq, isfeld i-wawal n-tefruḥt. igelleb yak^wz-tt-in izd tazzwit a-tga. tazzel-d s-dârs tini-as: «way-amsiggel ma-yk-ijran aylliġ terfufent ġemkad? matta ġayad d-idammen illan ġ-uwdem-nnek?» yini-as: «ġemkad-iyi-temnatt a-ulltma, ur-ssinġ ma-ijran.» tamz-as ġ-ufus tini-yas: «ašk-id mun didi s-tgemmi.» irâr-as-d: «uhuy a-ulltma, ur-iyi-rin ayt-tgemmi ula ayt-uduwwar, ṭṭayn-iyi-d s-iżran. rad-dduġ ġilad ad-siggleġ s-kra n-tmazirt ġ-illa laman ula sslamt.» tini-yas tazzwit: «riġ ad-dik-muneġ a-g^wma.» yini-as: «uhu, ur-tezḍart kemmi i-uġaras-ad, išqa fellam bahra.» tini-as: «wahḥa išqa, ma-n-felġ ġ-tgemmi abla tammâra t-terfufnt?»

sfeldn ġakudan i-wawal zund yan itmešmušn ġ-ifrawn n-tazârt yini: «sigglat ra-tafm, sigglat ra-tafm.» grawln s-asn-d-iban jedditsen ifta-d. tini-as tazzwit: «wa-jeddi, izd kiyi a-innan awal-ad?» yini-as: «uhu, ur-nniġ yat a-ili ieäzzan.» iseqsa-t-umsiggel: «maḥ aylliġ-di-teffüġt a-jeddi s-tagant-ad?» yini-as: «zayd ġilad ay-amsiggel. iqedder fellak rbbi a-tseqsat ar-tsiggilt. hati tusġa ddunit-ad. zayd ar-gis-tsiggilt ard taft lḥâqq kullut, tissant kraygatt kra ġaykelli iga, tefhemt kullu ma-fellanneġ-intln.» tini-as tazzwit: «wa-jeddi, rad-dids-munġ.» «zayd a-ili ula

kemmi, ra-gim-ithälla gmam. ssneġ argaz lli-km-d-iđalben nizz askayri a-iga. yuf a-n-fellas-tagguġt.» issmaqqel-gisn-ufeqqir yini-asn: «sfeldayt. illa sur dâri ma-yuwn-ttiniġ. a-ur-tasim lhemm f-lamant-nnun, ašku ttyawħda dâri ard-di-twurrim.» yall ilemma afus-ns. issudn-as-umsigġel t-tazzwit iħf, inker yuwri s-uduwwar. zaydn ntni ġ-uġaras. tsawl tazzwit tseqsa gmas: «mal-lamant f-isawl jeddi?» yini-as-umsigġel: «illa dârs kra, ur-ssinġ ma-iga. issen kra ur-t-nsin nkk^wni.»

3. bw-ikeššudn

ġemkan a-s-ddan, ftun s-tzra tazzwit kra iđer ġ-uġaras ġ-gr tuga. teknu tasi-tt, tini-as i-umsigġel: «taglayt a-tga, walayenni ur-jji-zriġ wan taglayt-ad. hati teqqur-teħšašt-ns, ur-ra-terz.» tawi-tt s-umezzuġ-ns: «leġjb ayad, taglayt-ad ar-tsawal ar-ttini «tak tak tak». man aġđid a-issđarn wan ħtad?» yini-as-umsigġel: «uhuy a-ulltma, urd taglayt a-tga. ħtad sfeldeġ fellas. «Imagana» a-ys-ttinin. zer tasmiwin-ad, ar-tlulliynt ar-malant man tasaet ilkemn.» tini-as: «mani-di-tekka s-ġid?» yini-as: «ħaqqaan tđer i-willi-d-ikkan ssuq niġd tamdint.» tini-yas: «leilm iggutn ad-ssenn willi iskern leġjb-ad. is-urd leaql ula taħkimt iggutn a-dârsen-illan?»

izayd-umsigġel d-uwilltmas ġ-wammas n-tagant aylliġ lkemn yat-tgemmi imezzin. ttyawskâr zġ-ukeššed, ġ-tama-ns yan-ugudi n-ikeššudn. iġer-umsigġel s-wanna gis izdġen, iffûġ-d yan-urgaz d-ugelzim f-t^wġrađ-ns. lliġ-tn-izra, isers agelzim insallam didsen, yawi-asn-d ad-sun. ar-sawaln f-isġarn d-ikeššudn, iseqsa-t-ilemma-umsigġel: «wa-bw-ikeššudn, izd kiyi waħduk a-izdġen ġ-tagant-ad?» yini-as: «uħu, llan didi kra n-imddukk^wal-inu, a-tn-igan d-ibuġaġ d-iġerdayn d-iswa.» tini-as tazzwit: «is-a-ttjemmaet d-imddukk^wal-ad-nnek?» yini-as: «uħu, kud yan iqasa tawuri-ns. zrayt yuħfan t-tizzwa d-igđad mamnek a-ttidun ar-di-ttaškin, ar-tasin ar-di-tawin.» tini-as tazzwit: «imma isġarn d-išedran ġir skyusn ntni.» yini-as: «ħetta isġarn d-išedran ar-n-meddin ifrawn i-tafukt, ar-ššekšamn izuran-nsen s-ddu-wakal ad-ssan aman, ar-skâr n-ijeddign ar-akkan lġellt. is-urd tawuri ayan? ġir bnadm d-lebhaym-ns a-ur-ittirin ad-ħedmen.» iseqsa-t-umsigġel: «ma-iskâr lfaytt, izd awħuf niġd aserdun?» yini-as bw-ikeššudn: «ar-itasi-uwħuf s-lħafer-ns, imma aserdun s-bezziz. ar-iskâr-uwħuf s-wawal n-id-sidis, imma aserdun iħešša-t-dima-ukuray n-id-sidis. awħuf ar-bedda-itazzal, imma aserdun iġ-ur-illi sidis ra-ibidd. iġ-ur-ibidd ra-imurri. iġ-ur-imurri ra-išš aħlas-ns.» ar-kullu-đššan.

yini-asn ilemma bw-ikeššudn: «iban-iyi is-iggut leaql dâr ayt-tagant uġġâr n-ayt-temdint. urd lkütub a-naqra, walayenni ar-naqra ma-ityaran ġ-imdla n-igenwan t-tallaġt n-wasif t-taššayt n-isġarn. sfeldayt, ra-ywn-melġ mad-tmadġ zġ-ibeħħušn n-tagant. ašku illa yan ar-issufu ġ-tillas, yili wayyađ ar-izeħta ššebkt, yili wayyađ ar-itara s-uħlul-ns f-wakal, yili wayyađ ar-itleab takurt. ar-seqsaġ iħf-inu «mani-d-ikkan ibeħħušn-ad? nizz ntni a-iskern iħf-nsen waħduġn, niġd illa ma-tn-iħelqen?» »

tmel-as tazzwit ilemma lmagana lli-tufa ġ-tama n-uġaras, tini-as: «zer taglayt-ad nufa. is-urd leilm iggutn ad-ssenn willi ieđdn leġjb-ad?» yini-as: «leilm ad-dârsen-illan, walayenni illa ma-yuġ^wrn leilm-ad ġ-tagant. ħtad zġ-teskert taglayt ur-tgi zund taglayt n-ššaħt, ur-ra-zġ-gis-teffûġ-teġđitt. ur-tezđar a-tmeqqur wala a-taru. imma tiglay n-igđad, illa gisent ma-yuġ^wrn ħtalli tufit. ašku kraygatt taglayt, tlla gis yat-teġđitt imezzin itmussun s-rruħ n-tudert. ġakud nna-teffûġ-teġđitt ra-tmeqqur ar-ttaylal ar-ttasi llġa, tesker asud-ns t-teġlay-ns ula nttat. nis-zđarn miđdn ad-skern wan leġjb-ad s-leilm-nsen ula taħkimt-nsen? iggut leaql n-bnadm, walayenni tuġ^wr-t-bahra-teħkimt n-walli iħelqen bnadm. nkerayt ġilad a-nssitti ikeššudn-ad ur-ta-d-iffi-unzar.»

asin ikeššudn aylliġ-tn-in-gan kullu ġ-untal n-tgemmi, gawren ilemma ġ-uġġ^wmmi. izayd bw-ikeššudn yini-asn: «swangmeġ ġ-kullu mayad, ar-seqsaġ iħf-inu «iġ-yujad yan iħelqen ddunit-ad, mamnek a-iga? m-s-ra-t-issanġ? ula maniġ ra-t-afeg? nizz tagant niġd igran? nis-zđarġ ad-att^wiġ s-gr itran ar-sers-sigġleġ ġ-lmäjd n-igenna? hati seqsaġ tafukt wala ayyur «izd kunni a-iħelqen ddunit-ad?» inin-iyi-d «uħu.» seqsaġ idrâr wala ijarifn «is-gigun kra n-rruħ lli-iħelqen ddunit-ad?» inin-iyi-d «uħu.» seqsaġ lebhâr wala isaffen «is-gigun kra n-teħkimt lli-iħelqen ddunit-ad?» inin-iyi-d: «uħu.» seqsaġ-tn ilemma kullutn «lliġ urd kunni a-iħelqen ddunit-ad,

mlyat-iyi ma-stt-iḥelqen.» inin-iyi «illa yan yug^wr-aḡ, ur-a-itbayyan i-walln n-bnadm, nttan a-yḡ-iḥelqen.» urd awal a-s-tn-seqsaḡ, urd awal a-s-iyi-jawben, walayenni taḥkimt d-ufulki lli-s-tyawskâr a-yyi-implan ljawab.»

iseqsa-t-umsiggel: «mamnek a-iga walli iḥelqen kullu mayad?» yini-as bw-ikeššudn: «iḡ-a-ntemnad ḡ-wayyur d-itran, ar-aḡ-malan mamnek a-iga nnur-ns. iḡ-a-ntemnad ḡ-tafukt iḥârran d-ḡḡerbat n-uwsmann d-uqqeryan n-iggig d-uneggay n-isaffen, ar-aḡ-malan jjehd-ns. ar-itban-ufulki-ns ḡ-ijeddign t-tefrawin n-isḡarn. ar-tteban-teḥkimt-ns ḡ-igḡaḡ t-tizzwa lli-mi-ifka kud yan tawuri-ns. iḡ-a-ntemnad ḡ-ijarifen d-idrâr, nissan is-idum izga. iḡ-a-nesflid i-igḡaḡ ar-tasin llḡa, nissan awal-ns is-imim. niḡ-nezra mamnek a-nga nkk^wni n-bnadm, ar-ntemnad ar-nesflid ar-neswingim ar-nsawal, nissan is-a-itemnad ar-isflid ar-iswingim ar-isawal ugg^wâr-nneḡ. ašku walli iḥelqen, ira-yag^wr maylli iḥleq. d-ḡakud nna-ngawr ḡ-wammas n-kullu tiḡawsiwin-ad, ar-nsseḥessu s-leḥnant-ns wala sslamt-ns, ieḡammer-uwl-nneḡ s-lḥâmd d-ššukr.»

ḡernt tillas, izet-tn bw-ikeššudn rmin. isers-asn-d aḡrûm d-zzit, ifk-asn ifersaḡn iml-asn maniḡ ag-gann. yini-as-umsiggel: «wa-ḡali, ur-jji-sfeldeḡ i-wan iwalyun-ad mi-dâr-k-nesfeld ḡassa.» yini-as bw-ikeššudn: «ḡaqqan ur-jji-tseqsat kra n-yan izdḡen ḡ-gr lmeḡluqat n-tagant.» iseqsa-t-ilemma-umsiggel: «walayenni walli-aḡ-iḥelqen, ma-illan ḡ-graḡ dids? fhemḡ nis-tga ddunit-ad zund lmagana, tyawskâr s-teḥkimt iggutn. walayenni ḡ-lliḡ-tt-iḥelq rbbi, is-tt-ieḡammer ifel-tt a-tzayad waḡdutt ar teḡwu, niḡd ra-stt-bedda-iteḡamar?» imnad gis bw-ikeššudn yini: «kra n-twalyu ar-swingimḡ nis-n-fellanneḡ-yaggug, issgelleb fellanneḡ udm-ns zund yan yuḡḡren-d i-yuḡfan. imma kra n-twalyu yaḡni ar-swingimḡ nis-a-stt-ginneḡ-itawi ar-aḡ-iskâr lḡir. kra n-ddur ar-swingimḡ nis-ira a-yḡ-iteawan ḡ-išabukn n-kraygatt ass. imma ddur yaḡni ar-swingimḡ nis-aḡ-igabel ḡir a-fellaḡ-ikkat lḡukm f-leib lli-neskâr. tiḡawsiwin-ad ur-rint a-yyi-tyawfhament. imma ḡilad, hati idda-yiḡ, ḡnayt ar šbaḡ.»

inker-d-umsiggel zikk šbaḡ, yaf-d bw-ikeššudn isserḡa takat ig-n aman n-watay. yini-as-umsiggel: «nra a-yk-nrâr f-ufulki-ad ginneḡ teskert.» yini-as bw-ikeššudn: «ur-iyi-iḥešša yat, walayenni awyayt didun tiḡawsiwin-ad ma-s-a-di-ttrâram ma-tšettam ḡ-uḡaras.» ifk-as yan-uq^wrab, ilint-gis-tmesmarin n-šebbaḡ t-tḡariwin n-jjeld t-tasmi d-ifalan. lliḡ swan atay ifk-asn ma-iqaman n-uḡrum yazn-tn s-sslamt.

4. bu-wḡrib

zaydn ftun aylliḡ-n-lkemn yan-uḡrib, afn-in yan-urgaz igawr ḡ-imi-ns, ur-ilsa abla išerwiḡn. inin-as: «salamu eḡaykum.» ur-asn-d-irur s-yat, iqama ḡemkelli, yudr i-iḡf-ns. iseqsa-t-umsiggel: «wa-ḡali, i-rbbi manis a-itawi-uḡaras-ad?» issmaqqel-d gisn ar-iswingim, yini ilemma: «ḡis asawen gis aḡsâr, ar-itawi s-ufella wala izdâr.» yini-as-umsiggel: «a-ḡali, tezdeḡt kiyi ḡ-tama n-uḡaras. is-ur-tssint manis a-itawi?» ifessa mnašk yini ilemma: «ḡetta yan ur-issin manis a-itawi.» iteḡajeb-umsiggel yini-as: «is-ur-dârs ttma?» yadr-daḡ bu-wḡrib i-iḡf-ns ar-iswingim: «aywa, ma-ra-yk-iniḡ? ur-jji-illi ma-d-ikkan ttma-ns. ḡaqqan ur-dârs ttma.» yini-as-umsiggel: «igenwan ur-dârsen ttma, walayenni ar-tn-tekkkan igḡaḡ ar-lekkemn mani ran. yan imunn d-uḡaras-ad, iḡ-ur-izḡar a-ilkem ttma-ns nis-ur-ra-ilkem kra n-mani?»

inker-d bu-wḡrib yamz-as ḡ-ufus yini: «lemeḡaḡul ayd-s-tnnit, afḡ-k-in ifessus leaḡl-nnek ar-ttuzzant kra illan. sfeld a-iwi, a-yk-iniḡ. lmešmaš, semmus id-miya n-ifrawn a-iskâr yat talmešmašt. ula rremman, afḡ n-ifrawn a-iskâr yat tarremmant. bnadm, iḡ-ira a-yini yan-wawal l-lemḡeḡul, iḥešša-t miya n-uswingem d-miya n-usmaqqel ur-ta-irzim imi-ns.» iteḡajeb-umsiggel s-ugg^wâr. izayd bu-wḡrib yini-as: «a-k-seqsaḡ, maḡ aylliḡ-aḡ-isker sidi rbbi snat-walln d-yan imi? maḡ aylliḡ-aḡ-isker sin imzgan d-yan ils?» yini-as-umsiggel: «ašku ira ginneḡ a-ntemnad ar-nesflid ugg^wâr n-ma-nsawal.» yini-as bu-wḡrib: «maḡ aylliḡ isker i-bnadm a-itqen imi-ns, ur-a-itqen imzgan-ns?» yini-as: «baš a-nfessa ar-nesflid.» yini-as bu-wḡrib: «ma-f-aḡ-isker rbbi targa-ya n-nniḡ-umezzuḡ?» yini-as-umsiggel: «a-ḡali, kiyi a-issenn.» yini-as: «awal nna-ur-k-ieḡajiben tzzrit-t zḡ-gis, yawi-t-waḡu. uwzzen awal nna-mi-tsfelte a-iwi, tḡert izd lḡaḡq ula lmaḡeḡul a-iga niḡd uhu. ašku ḡ-taqqayin ur-a-tsawal ḡir talli iḡwan.»

ifessa-umsiggel, ur-izeäm a-yini yat. ifessa bu-wħrib ula nttan. isawl-umsiggel ilemma yini-as: «wa-ħali, nemnaggâr d-bw-ikeššudn, imel-ağ nis-tfulki ddunit, tyawskâr gis igdağd d-ijeddign d-ibehħušn s-teħkint ula leilm iggutn, yini-ağ «illa yan iħelqen kraygatt kra.» imma nkki, zriğ nizd lalwan a-issfulkin ddunit-ad. ašku mra-ys-illa ġir iđili d-umlil ur-ra-nissan ma-igan afulki. ma-ur-fhimğ, mad-gan lalwan-ad wala mani-d-kkan? imellul-udfel s-usemmiđ, tmellul-teglayt s-terği, walayenni mamnek ad-d-imšaška-usemmiđ t-terği ad-skâr timelli?» yini-as bu-wħrib: «ar-ttzeğg^wiğ tafukt s-uzuzwu n-ddegg^wat, ar-itzeğg^wiğ-uwzzal s-terği l-leafit, walayenni mamnek ad-d-imšaška-uzuzwu t-terği ad-skâr tazuđi? ur-ssing maħ a-iwi.» yini-as-umsiggel: «iggut ma-illan ġ-ddunit-ad ur-t-nssin ula nfhem-t, nkk^wni-ad n-bnadm.»

yini-as bu-wħrib: «ağaras gis asawn gis agsâr, ur-sâr-ra-tlkemt tma. ha-yağ ngawr ġ-tama n-uğaras ar-ntemnad ar-nesflid walayenni ur-ta-nssin ma-gis-illan ula ma-ra-gis-yili. ha-bw-ikeššudn-an, imla-yuwn is-tfulki ddunit. imma nkki ra-yuwn-iniğ awal yađni, ašku ijra gis kra lli-issehşern afulki-ns. nkki zriğ ddunit, zund uħrib-ad a-tga.»

yini-as-umsiggel: «wa-ħali, ssefhem-iyi lmağna-yad?» yini-as bu-wħrib: «iğ-tsiggelt s-lemeğqul ra-tzert ur-illi kra y^wħšenn zğ-iħf-ns. kraygatt kra ikka-ttin ifulki walayenni ar-t-itehlak kra yađni. zund iğ-tekšemt s-urti n-lluz, tzert mamnek ad-ssefraħnt tayyawin-ns. walayenni iğ-n-gis-tzrit wazzeğ^wağ, hati issehşer afulki-nsent. zer-dağ iğ-tswit aman n-wasif, mimn zuzwan walayenni llant gisn tidda rad-sšeršent wanna-tnt-iswan. niğd iğ-tekšemt s-kra n-tgemmi, taft-tn-in ilul dârsen yan-warraw ifulkin išan, imeqqur-d s-iga azenzum. niğd yan ikerz tumezzin gent tig^wlasin, ġir ssufğent tizelfin rkemnt. zer-dağ argaz mamnek a-ittiri tamğart-ns ar-fellas-itšiyar kigan, ar ikšem kra ġ-gratsen ifru-as. waħħa ibna yan tigemmi f-ssas izgan, rad-đern igudâr-ns ula taduli-ns tigira. iban ġ-kullu lmeħluqat n-rbbi nis-tn-iħleq fulkin s-ufulki ikemmeln, walayenni ikšem kra ġ-gratsen d-ufulki-nsen ar-tn-issehşar.»

iseqsa-t-umsiggel: «walayenni ma-iga ġaylli-tn-ikšemn issehşer-tn?» yini-as bu-wħrib: «teğammer ddunit s-ibellulitn d-imušša.» iseqsa-t-umsiggel: «izd ibellulitn d-imušša a-issehşarn ddunit?» yini-as: «uhu, walayenni miđdn gan zund ibellulitn niğd imušša. ha-ibelluli ar-issusus ifrawn-ns ar-itlulli ġ-tsga-yad ula ħta, ar-t-itawi-wađu s-ğid ula ġi, ar-isiggil s-ujeddig da-kullu-iħlan ġ-ijeddign. ġemkan ad-gan ula miđdn, ur-ssinn maniğ rad-afn maylli ran. ula amušš, ar-iteğali i-temğilt-ns, ar-itduwwar izuzđ a-stt-iğwi, walayenni ur-tt-ilkim. ġemkan a-iga bnadm, ar-iteğali i-umalu-ns. ra-itazzal ard isteğ-uwl-ns, ur-ilkim maylli ira. iğ-akk^w-yumz-umušš timğilt-ns, ma-ra-ys-isker? ra-stt-ifizğ snat-twal ifel-tt, inker iftu. ur-sur-ra-stt-yawi ġ-temğilt-ns. bnadm ur-issin ma-ira i-iħf-ns. iğ-akk^w-yufa ma-ira, ur-ra-t-iğğjb ġakudan. ur-ssinn miđdn mad-ttirin. ur-ssinn maniğ illa maylli ran, wala ssenn mamnek ad-tefraħn s-maylli ufan. ikšem-nnit kra ġ-gr bnadm d-leaql-ns ar-t-issehşar.»

iseqsa-t-umsiggel: «nis-tssent ma-ikkan gr bnadm d-leaql-ns?» yini-as bu-wħrib: «ħaaqqan ġaylli ižran i-ddunit, ijra ula i-bnadm, ur-sur-igi ġemkelli-t-iħleq rbbi. iban ġ-ddunit is-teğammer s-wađtan ula zzalt ula kullu ma-y^wħšenn. ħaaqqan ijra kra i-ddunit, tegguz-d fellas tağat. ašku ar-itehraš kullu ma-gis-izdğen, ar-itemtat. amâr gis yufan sšaħt ula rraħt, walayenni kullu maħădd zrayn isegğ^wasn, ar-ttidras rraħt ula sšaħt. ġemkad a-tga tudert-nneğ, ašku iherš bnadm, izdeğ ġ-ddunit iheršn.»

yamz-ilemma-umsiggel t-tazzwit ağaras-nsen. isafđ-tn bu-wħrib s-sslamt yini-asn: «iğ-n-tufam yan issenn ma-ižran i-ddunit ula ma-stt-issehşern ula mamnek a-ra-nenjem zğ-tagat-ad fellas igguzn, tuwwrim-d tinim-iyi-t.»

5. tafeqqirt

ilulli-uğaras ġ-gr isğarn, ar-ifettu-umsiggel t-tazzwit aylliğ tlkem tuzzunğ n-wass, rmin inğ-tn irifi. afn-in yat-tfeqqirt ar-tteħšaš. tğer-as-n tazzwit: «wa-ħalti, is-dârm imikk n-waman n-tissi?» tini-yasn-d: «aškad-d a-yuwn-melğ taleğynt.» munn dids, s-zrin f-yat-teħšušt ttyawskâr zğ-uğanim d-ulili, awenn i-yat-tğarast aylliğ lkemn taleğynt, ftan-zğ-gis-waman zuzwanin.

ğir swan, ġerđn f-wakal ġ-tama n-taleğynt ad-sunfun, s-d-fellasn-issayk-iyđğ. lliğ-d-ittfaq-umsiggel s-isfeld i-tfeqqirt ar-talla. issfaq-d ula ulltmas, nkern inin-as: «ma-km-yağn a-ħalti

aylliġ a-tallat?» tamż-as tazzwit ġ-ufus tini-as: «ma-ym-tga luqt a-ħalti?» tini-as: «tšqa ddunit-ad, ur-tt-issin abla wanna-f-tzri.» tqama gisn, inin-as: «a-ur-tallat a-ħalti. ġir ini-aġ ma-illan ula ma-ym-ijran.» tini-asn: «aħaynu, ur-dâri yan ġ-ddunit-ad. ur-sur-illi ma-stt-gigi-itawin ġilad ġ-ussreġ. zġ-meżżiy-inu ar-teawadġ i-rbbi lhemm-inu, imma ġilad ġ-iyi-feln miċċn, ifel-iyi ula nttan. ur-sur-a-yyi-isflid ula ira-yyi. ifel-iyi ġ-temmâra t-tguġi.» tini-as tazzwit: «nkk^wni, ur-ranttu afulki-ad ginneġ teskert.» tini-as-tfeqqirt: «zrayt takat-ad, mamnek a-gis-teskâr leafit. ar-taylaln imdugg^wign, ar-tasttwant-tergin. lħir nna-teskert da-itaylal ar-ifal iġd.» tini-as tazzwit: «is-ur-a-ityattay lħir lli-neskâr s-dâr rbbi?» tini-as: «ma-issenn is-ira a-ilkem dâr rbbi niġd uhu? ha-yaġ ġ-wammas n-iġd, taġawsa-yad kad-ssneġ.»

tini-as tazzwit: «baraka zġ-imejtan a-ħalti. ġir ini-aġ f-lhemm-nnem baš a-nissan mamnek a-km-ntēawan.» tsawl-d-tfeqqirt tini-as: «is-tram a-tissanm?» temnad gisn tini: «a-k^wn-inejja rbbi zġ-inuwwašn-inu lli-yyi-issengâran d-urgaz, ašku nnan fella ma-ur-skârġ, issemser-iyi zġ-tgemmi. wurriġ s-dâr ayt-dâri, afġ-tn-in kullu mmutn, afġ-n miċċn yaġni a-izdġen ġ-tgemmi-nneġ, iwin-tt s-ifaddn. ħerġ tġašaġ. lliġ-di-ttfaġġ, afġ-d ula snat-tqaridin lli-dâri-illan tyakâren-iyi-d. ħerġ-daġ s-wakal, ur-ssineġ ma-rad-skerġ ula manis rad-dduġ. hati kksen-iyi kullu ma-dâri-illan, la argaz, la tarwa, la tigemmi, la iqaridn. zrayt mamnek a-yyi-isserfufn rbbi. ha-yyi ġilad ġ-tagant ġ-gr luħuš, sutln-iyi ula willi ur-itbann. ass f-wass ar-d-ssmunuġ tuga d-ifrawn ula lġellt n-tagant. kra, ar-t-šettaġ kra ar-zġ-gis-skârġ isafârn ma-s-a-tdawaġ wanna iheršen. imma kunni mani tram? is-ur-tagguġm f-ayt dârun?»

tini-yas tazzwit: «wa-ħalti, ar-nsiggil s-kra n-mani ġ-illa laman ula sslamt.» tini-as: «izd igenna a-tram? ašku ur-ra-tafm laman ula sslamt ġ-ddunit-ad. kullu ma-ittafn tudert ar-itag^wd afella, ar-ittiri a-ilkem igenna. ar-di-tnekker tuga, ar-issefsar-uġanim, ar-att^win isġarn, ar-tiġzafn-iħšmay, ar-aqqlayn udadn, ar-taylaln iġdaġ. ar-kullu-ttirin a-n-akmurn s-sidi rbbi. walayenni ma-izdarn a-ilkem igenna lli-ġ-illa nttan? zrayt ma-ysn-ittilin. kullu ma-iran a-yatt^wi, iqan-t-id a-d-iwurri s-izdâr. ar-ttiqar tuga, ar-d-ikennu-uġanim, ar-ġarn isġarn, ar-di-tgguzn udadn, ar-di-ttrasn iġdaġ, ar-temtatn tarwa, ar-tuwrrin kullu s-wakal lli-zġ-tyawskârn. ur-izdarn yan a-iruh tatt^wit ikšem s-laman lli-izuzd.»

yini-as-umsigġel: «sfeldeġ f-irgazan ġ-ljennt izd igeldan mequrnin a-rad-gen.» temnad gis tazzwit tini-as: «imma nkk^wninti-ad n-temġarin, nis-ur-ra-nili ġ-ljennt?» tini-asn-tfeqqirt: «ur-akk^w-a-nkeššem nkk^wnti s-temzġida, mamnek a-ra-nekšem s-ljennt? nkk^wninti n-temġarin, ur-nssin mamnek a-ntzalla ula nfhem iwalyun lli-s-a-tzallan. yagguġ fellanneġ kullu mayan.» tini-as tazzwit: «a-ur-tallat a-ħalti. ira-yġ-irħâm rbbi, iġ-ira.» tini-as-tfeqqirt: «wa-ili, ma-s-ra-nissan nis-ira niġd uhu?» tini-yas tazzwit: «ar-ttinin iga rbbi arħim.» tini-as-tfeqqirt: «walayenni ma-issenn is-zġ-gigi-iħenna nkki ula kemmi ula gmam? amâr yufan a-yili kra n-yan izdarn a-issennu ul-nneġ zġ-kullu ma-zġ-a-ntiksaġ ġ-ddunit-ad ula liħert.»

yini-as-umsigġel: «amn-uk^wan s-rbbi a-ħalti, tšbert.» tini-as: «wa-iwi, wan iwalyun-an, mennawt-twal a-ysn-sfeldeġ, walayenni zund ayyur ad-gan i-yan ifettun ġ-tillas. ayyur, ar-itzayad ar-itnaqas, ar-itimġur ar-itimezġi, ar-d-ittasġi ar-ittidu, ur-issin is-ra-t-isselkem niġd uhu. nzuzd a-nesfeld i-kra n-wawal izgan zund tafukt. tlla bedda s-tifawt-ns idumn, tmun didun, tssruh-k^wn ar tlkemm ġ-illi tram. aħaynu, ma-izdarn a-zġ-ginneġ-issitti tiksaġ ula ššekġ? ula ma-izdarn a-yġ-issental zġ-tnukmur ula taġuft? niġd ma-izdarn a-yġ-iššekšem s-laman ġ-ddunit-ad ula liħert?» tini-as tazzwit: «nkki d-g^wma, nffûġ-d a-nsigġel iġ-nufa kra n-yan issenn kullu mayad. iġ-t-nufa ra-d-nuwrrin nawi-am-d laħbar.» tini-asn-ilemma-tfeqqirt: «zaydat a-tarwa-nu, tsigġlem s-yan izdarn a-yġ-iššekšem s-laman.»

yini-as-umsigġel: «wahħa a-ħalti. nis-ur-illi ma-ġ-a-ym-ntēawan, ur-ta-nddi?» nkern ġakudan ar-as-ssengâddan taħšuşt-ns, ssenmen ula taġarast lli-itawin s-taleġynt. asin-d kra n-izran, eadln-as takat. ssudn-as ilemma iħf, kemmeln f-uġaras-nsen.

ftun aylliġ lkemn yan-wasif. afn-in miċċn ġ-tama-ns, ur-zdarn ad-bbin asif ašku ingi-d, yawi lqenġert. aškin-d kra n-miċċn, awin-d iġgejda d-izakârn, assen-tn jġurn-tn aylliġ lkemn tasga-

yan yađni, ssikkeln-tn s-iżran meqquinn. lliġ zzgan lqenđert, bdun miđdn ar-fellas-zrayn. lliġ fellas ifta-umsigġel t-tazzwit, sfeldn i-tġ^wiyit ġ-tġurdin-nsen, gellben s-a-temnadn yat-temġart, tfertl-n zġ-lqenđert, yawi-tt-uneġġay. ar-kullu-ssġuyun miđdn-an ar-sers-tazzaln, walayenni tjeħhedn-waman awin-tt, ur-żđarn a-stt-lkemn. ibbi ġayan ġ-tasa n-umsigġel ula tazzwit. tini-as i-ġ^wmas: «ma-issenn managu a-ra-n-iġer rbbi i-yan ġitnneġ?» yini-as «ula ma-issenn ma-ra-yġ-yili ġ-dâr rbbi ġ-tasaet-an?» tufa-tn-d tinwušši sur llan ġ-tagant, nsen ġis ar ššbaħ.

6. akessab

zikk šbaħ amżen aġaras aylliġ ffûġn tagant, awenn ġ-gr ijarifn. ftun aylliġ-n-ufan yat-tuwrut n-uwilli tteksa ġ-kra n-isakkan. žern-in yat-tħiyyamt n-ššġar iđlan, yili yan-uġiyul ġ-tama-ns, igawr-ġis-ukessab t-tarwa-ns ar-šttn. ġir tżra-tn-temġart n-ukessab, tker tssmarħăbba sersen ad-didsen-drun ġ-uruku. tseqsa-tn ilemma mani-d-kkan ula mani ran. yini-asn-umsigġel f-umuddu-nsen nttā t-tazzwit, iġawd-asn f-mad-mnaggârn ula mad-żran. yini-asn: «krađ-ad a-mu-ur-nufi asafâr. bw-ikeššudn inna-yaġ «illa yan iħleq ddunit tfulki.» bu-wħrib inna-yaġ «jra kra i-ddunit isseħşer afulki-ns.» tafeqirt ttna-yaġ «ur-sur-illi laman ġ-ddunit», ula liħert ur-tssin is-ra-n-ġis-taf laman.»

yini-as-ukessab: «nżużđ kullyaġ laman, walayenni ur-ra-t-naf ġ-ddunit wala liħert, ašku ur-nssin mamnek a-nterđu rbbi.» yini-as-umsigġel: «tafeqqirt-an tigellint teksuđ a-ur-tt-iqbel rbbi, ašku ur-tezđar a-teskâr ma-stt-id-iqqann ġ-ddin.» tsawl-d-temġart n-ukessab tini-as: «ula nkk^wni ur-a-neskâr ma-yġ-d-iqqann.» yini-urgaz-ns: «ha-yaġ ġ-lħla. ur-a-nesflid i-dđuhur wala tinuwšši ma-ġ-a-ntzalla. ur-a-nttisan la iren wala ussan n-użum. ur-dârneġ imzlađ ma-mi-nakka. ur-nssin mamnek a-nħuđđā, yagguġ fellanneġ la lħijj ula tħaleb. ur-nssin iwalyun da-aqran ġ-temzġida, wala nefhem lemeġna-nsen. ma-ra-yġ-yili nkk^wni? mamnek a-ra-nizđar a-namż rđā n-rbbi? ula mamnek a-rā-nili ġ-laman-ns.»

iseqsa-t-umsigġel: «is-ur-illi kra n-mamnek yađni ma-s-a-tterđum rbbi, tafm laman ġ-dârs?» tsawl-d-temġart n-ukessab tini: «ġir willi ittitudun s-temzġida a-ra-yaf rđā ġ-dâr rbbi, zedġen ġ-laman.» imnad-ġisn-ukessab yini-asn: «ha-yat lqist, nman-tt willi zrinin. ikka-ttin yan-ugellid iġarđ i-kra n-miđdn s-leqşer ad-dids-šşen imensi. kşemn s-dâr-ugellid, ar-as-tbendaqn ar-kennun ar akal, ħeşmen bahra ġ-lġ^wddam-ns. ur-a-tekmayn ula da-ssufusn ula zđarn ad-allen allen-nsen ġ-tsemġin l-leqşer ula rad-ajjen awal l-leib a-ik infurn-nsen. iban ġ-miđdn-an is-fulkin bahra, ifrăħ-sersen-ugellid. imma nttan iġa bab lġaql, issen bnadm mamnek a-igā. lliġ dđan inbġyun-an, yazn isemġan-ns a-fellasn-seqsan adjarn-nsen mamnek ad-tşerrafn ġ-ssuq, seqsan timġarin-nsen mamnek ad-tşerrafn ula ġ-tgemmi. wurrin-d ilemma s-dâr-ugellid inin-as «miđdn-an ar-kkatn timġarin-nsen, ar-tġoşşun ġ-ssuq, ar-tżin d-wadjarn-nsen, kud yan ar-ikkat f-iħf-ns. ur-stħallan ad-gen imeddukk^wal-nnek.» ijawb-d-ugellid «a-ur-sâr-tn-zerġ ġ-leqşer-inu.» »

izayd-ukessab yini-asn: «yan illan ġ-temzġida, ar-itbendaq i-ugellid imeqqurn, ar-iskâr kullu ma-mi-iżđar a-issbayyen iħf-ns is-ifulki. walayenni ġakud nna-iffûġ zġ-temzġida, ġakudan a-ra-t-itârm-ugellid yissan ma-ġis-illan. ma-tnnam? tazallit d-użum lli-ur-itraran bnadm a-iskâr afulki d-ayt-tgemmi-ns, mal-lfaytt ġisn illan? yan ur-iskâr s-lħăqq ġ-ssuq, mamnek a-ra-irđu rbbi ġ-temzġida? ġayan a-f-ur-iqama laman ġ-ddunit, ašku ur-sur-ssinn miđdn mamnek ad-terđun rbbi s-lħăqq ula lemeġqul n-ingratsen, irin a-ti-terđun s-wawal d-jjue. myurn ġayd skâr. ur-a-sigġiln s-kra iġan l-lejdid.»

imnad-ġisn-umsigġel yini: «mayad, ur-iri a-yyi-ityawfham. zrayt, is-ur-teăzza nnuqert dâr kullu miđdn, iggut-watig-ns? walayenni, ma-mi-tşlăħ nnuqert? nis-ur-tt-yuf lmus l-lhint, işlăħ a-sers-tebbit tirkemt. ula tasarut n-uwzzal, tşlăħ a-sers-terżemt tflut. ula aġenja n-ukeššud, işlăħ a-d-sers-tssrast taħrirt niġd tag^wlla ġ-temkilin. şlăħn kullutn i-bnadm. imma talħurşť n-nnuqert, ma-ra-sers-isker yan? ula tannebalt n-nnuqert, mal-lfaytt ġis illan? ur-sur-ssinn miđdn ma-işlăħn zġ-ma-ur-işlăħn.» yini-as-ukessab: «myurn ad-kullu-skâr zund wiyyađ, mkelli skâr imzwura-nsen. ar-kullu-tamżen leadat n-zman bla da-swingimn mal-lfaytt ġisent illan.»

tut-temġart s-unfus tini: «kullu mayad iġa ma-ġ-a-iteăjġab yan. nis-ur-illi kra n-mamnek yađni ma-s-a-ntafa rđā ġ-dâr rbbi?» izayd-urgaz-ns yini: «tamuggayt nna-n-tqqent ġ-iġer, da-

tlulli ar-tađđer akal ard ur-sur-gis-iqama ma-tšetta. ar-tldi bahra, tiri a-tebbi iziker wala a-tssukf agus, baš a-tlkem tuga l-lejdid. ġemkad a-iga bnadm, ula nttan, ašku ar-ittiri a-isslaka kullu tageldit n-rbbi da-imeqqurn. walayenni ityawkerraf, yiksađ zġ-iwalyun n-mıddn.»

yini-as-umsiggel: «tnnit a-ħali nis-aġ-iħešša a-neskâr afulki i-ngratnneġ, walayenni mamnek a-s-ra-nissan afulki? ašku illa ma-išwan i-kra, y^wħšen i-wiyyađ, yili ma-y^wħšenn i-kra išwu i-wiyyađ.» tini-as-temġart n-ukessab: «ur-fhimġ ma-trit a-tinit ay-amsiggel.» yini-as: «ha-nkki d-uwlltma dârneġ yat tateffaħt, iġ-tt-umžeġ nkki i-iħf-inu, hati ifulki-yi walayenni ur-ifulki i-uwlltma. iġ-tt-bbiġ fkeġ-as mnašš, hati ssnaqseġ zġ-maylli dâri ifulkin, skereġ-as nttat maylli dârs ifulkin. nis-nezđar a-nebbi afulki nebđu-t i-ngratnneġ? iġ-idda yan s-ssuq iseġ kra y^wġla s-ugġâr n-watiġ lli-iswa, hati y^wħšen-as, walayenni ifulki i-walli-as-t-izzenzan. iġ-isfeld-umksa i-ladan ifel tawrut tteksa iddu s-temzġida, hati ifulki mayan ġ-walln n-mıddn, walayenni y^wħšen i-bab n-uwlli. ur-iri a-yi-ityawfham, mamnek a-ra-nizđar a-nissan ma-ifulkin zġ-ma-y^wħšenn?»

izayd-umsiggel yini-as: «dâri yan-useqsi yađni. iġ-skereġ kra s-nnit iřfan afig-t-in tigira y^wħšen i-wiyyađ, ma-s-rad-ssfulkiġ ġaylli skereġ y^wħšen? mamnek a-ra-t-ssengăddaġ ġ-dâr mıddn ula ġ-dâr rbbi? zund, iġ-zlaliġ s-uzru i-uwlli yašk-in ġ-kra n-uħšmi immt, ma-rad-skereġ baš a-yi-řamħen ayt-dârs? ula ma-rad-skereġ baš a-yi-iřamħ rbbi? iġ-zig d-kra n-yan uteġ-t, aġ-n tigira nızd nttan a-dâr lħăqq, ma-rad-skereġ afad a-yi-iřamħ? ma-rad-skereġ a-yi-iřamħ rbbi?»

gawrn dâr-ukessab tam-uwssan. ar-iteftal-umsiggel tizakarın n-tznirt, ar-sersent-itęadal turziyin i-tarwa. imma tazzwit ar-ttgennu timlsa nna-ibbin n-tarwa s-tasmi d-ifili lli-as-ifka bw-ikeššudn. ifel-tn-ilemma-umsiggel t-tazzwit, kemmeln f-umuddu-nsen, ur-ttun iseqsitn n-ukessab t-temġart-ns.

7. amehħar

ftun aylliġ tlkem tuzzunt n-wass, s-mnaggârın sin iferħan ġlin-d zġ-igran, gen-d imudâr f-tġ^wrađ-nsen. sellemn fellasn munn didsen ġ-uġaras.

sawln imikk f-tyuga ula f-tmegra, iseqsat-tn-ilemma-umsiggel: «mad-gan ismawn-nnun?» isawl-d yan gisn yini-as: «nkkı ġiġ ħamu bu-tamârt. ġwad ar-as-nttini ħamu amehħar.» iteġġjeb-umsiggel yini-asn: «bu-tamârt, ssneġ maħ aylliġ a-yk-aqran ġemkan ašku teskert amâr, imma kiyi-ad mi ttinin amehħar, maħ aylliġ a-yk-aqran s-ism-ad?» yini-as: «a-wddi, yat-tfullust kad-iwiġ i-umġar, afn-tt-in ġ-tgemmi-nu.» iteġġjeb-umsiggel iseqsat-t: «menšk ayd-s-ijra mayad?» yini-as: «sin isegġ^wasn ayad. zġ-ġassan ur-jji-sur-ukreġ kra.» yini-as-umsiggel: «aywa, iban fellak nis-ur-sur-tgit amehħar.» isawl-d bu-tamârt: «yan iġan bu-tumla, dima yiwi-tnt.»

iswangem-umsiggel yini-as: «kiyi tġit bu-tamârt. luqt nna-trit, ra-tekkst tamârt, tbeddlt ssift-nnek. nis-ur-izđar-umeddakk^wl-nnek a-ibeddl ula nttan?» yini-as bu-tamârt: «tamârt ar-di-temġay ġ-berra n-bnadm, imma tameħħart ar-di-ttekkka aġ^wns n-bnadm.» yini-as-umsiggel: «nis-ur-izđar yan a-ibeddl ma-illan ġ-ug^wns-ns?» iswal-d bu-tamârt yini-as: «ġwad, tekšem-gis-tmeħħart ġ-lliġ sur imezži. issum-tt zġ-leħlib n-innas, išš-tt zġ-ifaddn n-babas. aħšmi imezžin, zund akeššud n-ulili a-iga. iġ-sur-izegzaw, źer ra-sis-teskert aynna trit, walayenni iġ-iqur, takat ka-mi-iga.»

igelleb-umsiggel ġ-umehħar iseqsat-t: «is-ur-ak-iřamħ-umġar?» yini-as: «iřamħ-iyi lliġ-as-d-rurġ tafullust-ns, walayenni ur-ittu ġaylli skereġ. ġakud nna-dids-mnaggârġ ar-gigi-iđšša ar-iyi-ireggem, nttala ula tarwa-ns ula ayt-dârs kullutn.» yini-as-umsiggel: «walayenni iġ-tefkit lęăhd a-ur-sâr-tasit yat, nis-ur-ra-k-ajjen a-tebdut ġ-talluħt iřfan? is-ur-ra-taft mamnek a-teskert sslamt ġ-grak d-mıddn-an?» irâr-as: «uhu, ašku ar-bedda-gigi-tšekkun, d-aynna ityakârın ġ-uduwwar, ar-t-id-fella-srasn.» iteġġjeb-umsiggel ġ-wawal-ad.

izayd-umehħar yini-as: «a-wddi, ma-ra-yk-iniġ? mıddn-ad zund tateffaħt ad-gan. iġ-tti-tźrit zġ-berra tfulki, walayenni zġ-wawġ^wns terkem. nkki iban-d leib-inu ħayna, imma ntni ssenn mamnek ad-ssentaln leib lli-gisn-illan. ar-tškarn iħf-nsen, ar-ttinin, ntni fulkin. walayenni ssneġ

nis-a-skârn ugg^wâr n-mad-skerġ nkki. ġir ntni da-t-skârn ġ-tntla, ur-a-tn-żerran mġiddn.» yini-as-umsigġel: «t^wġzant a-g^wma, ur-ra-iteħşam yan f-ma-isker iġ-ur-illi ma-t-izran.»

yini-umehħar: «hati ġ-uzemz n-tgerst ar-iţar-udfel, ar-idal zzbil da-illan f-wakal. walayenni ġakud nna-di-teġli tafukt, ar-tssefssi adfel ar-di-tssbayyan zzbil sur illa. iga-udfel zund yan ittinin «fulkiġ nkki, ur-gigi leib». ar-isskirkis aşku ar-issental irkan lli-illan ġ-uwl-ns ula leaql-ns. ra-tn-issbayyan rbbi ġ-wass l-leħsab ġemkelli-di-tssbayyan tafukt leib lli-issental-udfel.» yini bu-tamârt: «igġut ma-ittinin is-ifulki, walayenni llant-sur-gis-tkerkas ar-iteġdar ar-itġoşşu. yili sur gis tġmâġ ar-ittiri ma-igan win-wadjar-ns. ilin sur gis iriyn ar-itzi d-wanna-t-iđadđan. ilint sur gis şşahawat yiri a-imun t-tiyyađ. yili sur gis lkibr ar-iteădda f-aytmas wala willi-d-iħdem. yili sur gis leăġz ur-a-iskâr s-wawal-ns. nssen kullwaġ mamnek a-nga.» yini-as-umsigġel: «t^wġzant a-g^wma. nssen ma-irġsen ġ-uwl n-bnadm. walayenni ur-nri a-nşamħ i-yan iskern ma-y^wħşenn. nra a-nssbayyan iħf-nneġ nis-nuf wiyyađ. ar-kullu-nsental ma-ġinneġ-y^wħşenn. walayenni mamnek a-ra-yizđar yan a-issġus iħf-ns zġ-leib intln?»

yini-asn bu-tamârt: «işqa bahra. zer tamugayt, ar-tt-zziwizn-izyan. ar-tn-tsilif s-temġilt-ns, ar-ttekkat s-iđarn-ns, ar-tteqqen allen-ns, ar-tssemussu agayyu-ns, walayenni ur-tezđar a-tssemser izan-lli. gabeln-tt bedda, ar-tt-ssgelġiđn ar-as-tt-sştiyarn kraygatt ass. ġemkan ad-zrayn-uwssan n-tmugayt ard temmt. ġemkan a-iga bnadm ula nnta. ar-d-sers-ttaşkin iwalyun ^wħşennin ula iswingimn l-leib zġ-kraygatt tasga, ar-t-zziwizn ar-as-tt-sştiyarn ar-ti-tjurrun ard-t-ġlun. d-nttan, ur-ifrăħ ur-illi d-iħf-ns. ar-isillif ġayk lli-tsillif-tmugayt, ar-ittiri a-issemser kullu ġaylli y^wħşenn. ar-itzalla ar-itazum, ar-yaqra ar-iħeşşu ar-yakka şşadaqa, walayenni ur-izđar a-issagġug lħ^wşant n-ddunit lli-itrasn ġ-ddat-ns. ġemkan a-itzayad ard immet. tamugayt, ur-a-keşşem-izyan s-waġ^wns-ns ard temmt, imma bnadm ar-ikeşşem ma-y^wħşenn s-wawġ^wns-ns sur idder.»

yini-umehħar: «a-yġ-inejja rbbi. aşku nkk^wni n-bnadm ur-nezđar a-nanf i-lħ^wşanat n-ddunit-ad, ula nssen mamnek a-nssitti ma-ġinneġ-y^wħşenn.» issmaqġel-gis bu-tamârt yini-as: «t^wġzant a-g^wma. aşku nenna, ur-izđar yan y^wħşenn a-iwurri ifulki ġ-dâr rbbi ula ġ-dâr bnadm.» isawl-d-ilmma-umsigġel yini-asn: «kullu mayad ar-issengara yan d-wadjar-ns, issengara-t d-leaql-ns, issengara-t ula d-rbbi. amâr yufan sslamt ġ-gr mġiddn ula leħnant da-issmunun winna bđanin.» fessan kullutn ar-swingimn, yini ilemma bu-tamârt: «sfeldeġ is-illa yan-uduwwar ġ-tsga-yan n-idrâr-an, ar-asn-ttinin ayt-sslamt. ħaqqaqan rad-issann mamnek a-neskâr sslamt i-nġratnneġ.»

8. amzil

ins-umsigġel t-tazzwit ġ-iđ-an d-sin id-ħamu. nkern-d zikk şbah, amzn-daġ aġaras. terġa luqt, ur-illi maniġ a-ssmullun. wurrin ntni inġ-tn irifi bahra. ftun aylliġ-n-zran yat-tgemmi. frăħn aşku swangem n-is-ra-n-gis-afn maylli ħtajjan. akmurn-in sers s-sfeldn i-ukum n-uwzzal ġ-waġ^wns-ns. ar-yaqra-umsigġel s-jjehd ur-as-isfeld yan. ar-tssđuqqur ula tazzwit ur-d-yuşki yan. dħin iflu kşemn, afn-in sin irgazan ar-tnġadn uzzal. illas-wanuđ, terġ leafit s-terġi iħărran, ar-tayllaln imdugg^wign. kşemn biddn ar-temnadn ġ-imzilyn. tġaşa tazzwit s-irifi. yini g^wmas d-iħf-ns: «tigemmi-ad tga zund ma-ttinin f-tgemmi l-liħert. ar-naqra ġ-imi-ns ur-aġ-isfeld yan, ar-nssđuqqur ur-aġ-irzım yan. imma ġilad ġ-d-nekşem, naf iħfawn-nneġ ġ-wammas n-tillas d-leafit ijedder, ar-kkatn ar-tkumn zund iġ-nekşem s-leăđab l-leqber.»

sersen imzilyn imassen-nsen, sillefn-as-d ilemma a-yawi ulltmas a-stt-issgawr f-yan-useġdl, awin-asn-d ad-ssun. lliġ ssunfan iġawd-asn-umsigġel f-umuddu-nsen ula tammâra n-uġaras. isawl-d-umzil yini: «bnadm zund taqaritt a-iga. da-ttħenkuri s-tsga-yad ula ħta, ar-ttidu zġ-tq^wrabt s-ţayya. yan sur idder ira-ittidu ar-d-ittaşki, aşku rraħt ur-tlli ġ-ddunit-ad.» isawl-d-g^wmas ula nnta yini: «nnan willi zrinin: lħădd n-uħenkuri talat. ha-taqaritt dârs snat-tsgyu. tanna-f-tđer a-f-ra-tġama. ġemkan a-iga bnadm ula nnta. isker sin-uwdmawn, wanna-f-n-iđer a-f-ra-n-iqama. iġ-ikemmel aġaras-ns ilkem-n ass l-leħsab, ra-n-yaf iħf-ns amma ġ-ljennt amma ġ-jhennama, d-ġin a-ġ-ra-iqama.»

iseqsa-tn-umsigġel: «is-tssenm ma-ra-ijru ġ-wass l-leħsab?» yini-as-umzil: «ar-ttinin mġiddn ra-nbidd kullu ġ-wass l-leħsab. ġakudan kud yan ra-iħşu talluħt-ns. wanna iskern lħir ra-t-iħşu.

wanna iskern lear ra-t-iḥṣu. ġakudan rad-d-nkern willi-ġ-teskert lear, ra-dik-nḥasabn f-ġaylli-asn-teskert. ra-yk-εäbbern ġ-lmizan da-ur-issinn lġoṣṣ. lmujrimin rad-ddun s-jhennama, imma willi skernin kullu ma-iterḍun rbbi rad-ddun s-ljennt.» iswangem-umsiggel d-iḥf-ns yini-as: «walayenni manwa ginneġ iskern kullu ma-iterḍun rbbi?» issmaqel-d-gis-umzil yini-as: «ġemkad ad-ttinin miḍdn. ḥaqqaan ur-illi yan ginneġ iskern kullu ma-iterḍun rbbi.» iseqsa-t-umsiggel: «iġ-iga ġemkan, ma-ra-yġ-ijru nkk^wni-ad ikkan ddu-ukerraj?» yini-as: «a-wddi, a-nḍaleb rbbi ad-aġ-irḥām.» iseqsa-t-daġ: «is-tssent nis-ra-yġ-irḥām kullwaġ, niġd ġir kra ginneġ?» yini-as: «ma-ra-yk-iniġ? nttan a-issenn.» yini-as-umsiggel: «ur-iyi-issenna-wawal-ad. nis-ur-nezḍar a-nissan izd s-ljennt a-s-ra-nddu niġd s-illi yaḍni?» yini-as: «a-wddi, wanna iksuḍn zġ-leāḍab, ar-n-iterju ġ-rrḥāmt-ns.»

yini-asn g^wmas n-umzil: «ar-ttinin miḍdn, yan-usekkir išwan ira-iεäbber miyya n-usekkir y^wḥšenn. iḥeṣṣa yan a-iskâr ḥasanat ma-s-a-itεāmmar lmizan.» issmaqel gis g^wmas yini-as: «is-tezḍart kiyi a-tbitt ġ-lġ^wddam n-rbbi, teäbbert kullu ma-teskert y^wḥšen ula kullu ma-teskert ifulki? nis-ur-ra-teḥšemt f-ddnub-nnek ula f-lear lli-teskert?»

izayd yini: «ha-yat lqist, nnan-tt willi zrinin. ikka-ttin yan-ugellid yumz ddn bahra? ur-dârs-tḥella-tfiyi l-lḥelluf. yili dârs yan-uṭebbaḥ ġ-leqṣer. ass f-wass ar-as-ijjudad tiremt-ns. yan-wass inṣeb-as-n yan-ttājin ig-n gis imikk n-tfiyi n-umugay d-imikk n-tin-uḥuli d-imikk n-tin-lḥelluf. ig-as-n leqwam-ns zġ-tisent ar lḥ^wḍert, irwi-n kullu mayan aylliġ inwa, ifk aḍu ifulkin aylliġ irzem ššahiya n-umššu i-ugellid. yawi-as-t-id, iseqsa-t-ugellid «ttājin ifulkin ayad. ma-n-daġ-gis-tgit?» yini-as: «imikk n-tfiyyi n-umugay d-imikk n-tin-uḥuli d-imikk n-tin-lḥelluf.» inker-ugellid ġakudan, ibzeg fellas, iġḍeb bahra. yini-as «is-tġalt a-wašš nizd tifiyyi n-umugay t-tin-uḥuli a-ra-issḥellan tin-lḥelluf? uhu, tifiyi-yan l-lḥelluf a-issḥermen ttājin kullut.» yini ilemma i-isemgan-ns: «kerfayt lkafr-ad, tebbim-as iḥf, tluḥm-t-in ġ-usraf-an illasn, nttā ula ttājin-ns. aṣku isers-d ma-iḥermen ġ-lġ^wddam-inu. ur-as-igi abla lmut.» » izayd-umzil yini: «ġemkan a-ra-yili i-wanna-n-ibiddn ġ-lġ^wddam n-rbbi isers-n ma-išwan issḥalt-ṭ s-ma-y^wḥšenn. ma-ra-ys-yini rbbi ġ-taseat-an? ira-ys-yini: «luḥat-n wašš-an ġ-urwas, aṣku isers-d leḥram ġ-lġ^wddam-inu. ur-as-igi abla nnar.» ra-yuwn-iniġ, isekkirn šwanin ur-zḍarn ad-kkisn isekkirn ^wḥšennin. aṣku isekkirn ^wḥšennin, ntni a-issḥermen bnadm kullut. ġaylli-n-isras yan ġ-ufernu ad-d-itasi.»

yini-as-umsiggel: «a-ḥali, iwalyun-ad-nnek ssbiddn azzâr n-iḥf-inu. is-ur-nzḍar a-zġ-ginneġ-nssitti ma-yġ-issḥramn ula ma-yġ-issḥeššamn, ur-ta-nekšim s-dâr rbbi? is-ur-nezḍar a-nssġus iḥf-nneġ zġ-ddnub, ur-ta-tn-igi ġ-lmizan?» yini-umzil: «amâr yufan a-yissan yan is-ra-t-irḥām rbbi. amâr yufan a-nizḍar a-neskâr sslamt ġ-gratnneġ dids, ur-ta-tlkim tasaet l-lḥukm?» yut-umsiggel s-unfus-ns yini: «aseqsi-ad a-kullu-išqan ġ-iseqsitn lli-mi-nesfeld ġ-uwssan-ad?» yini-as-umzil: «zaydat sul tasawent, ar truḥm ayt-sslamt. iġ-ur-t-ssinn ntni, ur-ra-t-yissan yan.»

9. ayt-sslamt

zrin sin-uwssan ġ-uġaras, lkemn-in f-ddegg^wat aduwwar n-ayt-sslamt. afn-in kra n-miḍdn gawrn jmāen ġ-umalu n-imi n-yat-tḥanut, kud yan yiwi-d dids kra irḗan ula kra iḥšern. yan dârs awallu irḗan, yan dârs lmida ikks-as-uḍar, yan dârs amadir bla afus, yan yiwi-d lkurriša mi teāwwej rrwida. insallam-didsen-umsiggel. innad-n ilemma ġ-ug^wns n-tḥanut izer-n yan-urgaz ar-issram akeššud.

seqsan-tn miḍdn-an: «izd anejjar a-tram? is-dârun kra iḥšern niġd kra irḗan?» yini-asn-umsiggel: «kullu ġid-d-nekka ussan-ad nesfeld gis i-ma-iḥšern ula ma-irḗan. is-issen-unejjar-ad-nnun mamnek a-issnam tudert iεāwwjen? ula mamnek a-itεadal lqelb irḗan? ula mamnek a-išlāḥ ddunit iḥšern?» saweln-d: «ḥaqqaan izḍar.»

sul a-sawaln s-di-tuška yat-tefruḥt, tga ilis n-unejjar. tiwi-d atay i-babas. iffūġ-d nttan, innad ġ-umsiggel d-uwlmtas s-umnid l-lefrāḥ yini-asn: «rbbi a-igabeln aġaras n-willi-f-irḗa.» yini-asn: «tugguġt a-zġ-di-tuškam. marḥābba srwn. ra-dârnneġ-tafm rraḥt ula sslamt.» yuṣṣa ilemma ilis a-tn-tawi s-tgemmi. lliġ ftan ġ-uduwwar zern timġarin ar-tagġ^wment, ula irgazzn ar-qqazn ġ-igran. sfeldn-asn ar-kullu-ttasin llġa zund lmalayka. ur-jji-sfeldn i-wan talġat-an.

tssruħ-tn-tefruħt s-tgemmi, gawrn ġ-yat-tħanut iġezzifn. tawi-asn-d irukutn n-watay d-yat-tngult n-uġrum sur irġan. tseqsa-tn mad-gan ismawn-nsen, tini-asn: «nkki, ar-iyi-ttinin tamment. baba, ism-ns amaray. tga lmaġna-ns «yan ittirin lħir kullu i-mġiddn». tlla ġ-tħanut-an yat-tħwira ttyaggal ġ-uġ^wrab, yili gis yan-umksa. ig aleqqaġ f-t^wgraġ-ns, lullin-as ileqqaġn yaġni. tseqsa-tt tazzwit: «ma-iga-umksa-yan?» temnad gis tamment tini-as: «amksa ifulkin ayan. igabel ileqqaġn-ns ġemkelli-aġ-igabel-unejjam-nneġ.» tseqsa-tt tazzwit: «ma-igan anejjam-nnun?» tefrāħ-tefruħt tini-as: «anejjam, iga-t walli iijenjamn. iġ-n-iġr yan ġ-ug^wdi ra-t-id-issġli ur-ta-immut. iġ-n-iġer yan ġ-wasif ra-t-id-yamz ur-ta-t-yiwi.»

tini-as tazzwit: «zayd tinit-aġ f-umksa-yad igan anejjam-nnun.» tsawl-d tamment tini-asn: «walli ikšem n-zġ-imi n-zzribt, iga amksa n-uwlli. awal-ns a-s-a-seflidnt-uwlli, ar-n-yaqra s-tilli ganin tins, kraygatt yat s-ism-ns. ar-tnd-d-issufuġ s-berra, izwur-ament, ġfurnt-t-uwlli-ns ašku uk^wzent awal-ns. inna nttan «nkkin a-igan amksa ifulkin. amksa ifulkin a-itemtatn f-uwlli. ur-ġiġ zund imkiri da-iregg^wln iġ-iżra uššen, ašku nta urd tins ad-gant. nkki ġiġ amksa ifulkin, ujadġ ad-mmetġ f-ssibt-nsent. dāri ulli yaġni, ur-a-di-tmununt ġ-zzribt-ad. iqqan-iyi-d a-tnd-d-ssmunġ ula nnti. rad-sfeldnt s-wawal-inu, tili yat-tuwrut yili yan-umksa.» » tssemaqel tamment ġ-tħwira tini-asn: «ha-yan-wass iseqsa mġiddn: «ma-ra-isker yan ġigun iħtafn miyya n-iħf n-uwlli iġ-as-tjla yat gisent? nis-ur-ra-ifel tilli ggutnin, iddu a-isigġel s-talli iġlan. ġakud nna-stt-yufa ra-stt-id-yasi f-tġ^wraġ-ns, iruħ-d tigemmi iġer-d i-wadjarn-ns yini-asn: aškad-d tefrāħm didi, hati ufiġ tahrwit lli-yyi-iġlan.» »

tswangem tazzwit tini-as: «ifulki-umksa-yan. zrayt ulli-ns mamnek ad-dārs-eħzzant. ħetta talli-n-iqaman ġ-berra, iffūġ ar-sers-isigġil.» yini-umsigġel: «da-tnt-itgabal ġ-iyiġ wala azal, yujad a-ifk iħf-ns ar lmut wala ilkem-tnt kra l-lada.» tini-asn tamment: «ġemkan a-iskār-unejjam-nneġ. ar-d-yaqra s-kraygatt yan ġinneġ s-ism-ns, ar-isigġil s-wanna iġlan. ifka iħf-ns f-ssibt-nneġ baš a-yġ-iššekšem s-zzribt l-laman. mayan a-f-a-ys-nttini «anejjam-nneġ.» fessan kullutn ar-swingimn f-mayd-asn-tnna tamment. tini-asn ilemma: «nekrayt maniġ a-tganm ar šbaħ nkemmel f-tjemmaet-nneġ.»

lliġ-d-faġn zikk šbaħ, afn-d tarwa ggutnin ġ-tuzżunt n-tgemmi, ar-tleabn ar-ħššan frāħn i-ngratsen. ikšem-d-unejjar yawi-d atay t-temkilt n-uzekkif i-yan. yini-as-umsigġel: «iġer-iyi leħjb a-ħali amaray, ašku ur-ġji-zriġ zund tarwa-yad. ur-a-temmaġn ula da-tzin ula da-reggemn i-ngratsen, ur-dārsen-sfeldeġ i-gar awal.» iħder-unejjar yini: «wa-sidi rbbi, ieħammer lħamd-nnek igenwan, zġ-ils n-iħšmay ula azzann. tatt^wit f-ayt-tazit d-imiġ.» iseqsa-tn ilemma mani-d-kkan ula mani ran. inin-as f-willi mnaggār n-ugāras, eawdn-as f-ma-inna bw-ikeššudn d-bu-wħrib t-tfeqqirt ġ-tagant d-ukessab d-umeħħar d-umzil. yini-as-umsigġel: «mġiddn-an, kud yan d-man taġuft yusi f-kra n-tġawsiwin lli-ur-irin a-ys-tyawfhament.»

yini-as-umaray: «ini-yyi a-iwi f-iseqsitn-nsen? izeħm-umsigġel yini-as: «wa-ħali amaray, bw-ikeššudn inna «tban-teħkimt d-ufulki n-walli iskern kullu lmeħluqat n-tagant, walayenni ur-iban is-igabel ddunit niġd ifel-tt a-tzayd waħdutt.» yini bu-wħrib «iherš kullu ma-illan ġ-ddunit-ad, tili fellas tagat.» tini-tfeqqirt «ur-illi laman ġ-ddunit wala liħert.» yini-ukessab «mamnek a-ranaf rrdā ġ-dār rbbi?» inna-umeħħar «ma-ra-isker yan y^wħšenn a-yuwrrri ifulki?» yini-umzil «is-iżdar yan a-issġus ul-ns zġ-ma-t-issheššamn baš a-ur-yiksaġ zġ-wass l-leħsab?» » izayd-ilemma-umsigġel iseqsa-t: «nis-tufam, kunni n-ayt-sslant, mamnek a-ra-yizdar yan a-isker sslant ġ-gras d-rbbi, ula ġ-gras d-ayt-uduwwar, ula ġ-gras d-iħf-ns?»

ifrāħ-unejjar yini: «škerġ i-rbbi f-tasaet-ad ġ-nmnaggār, ašku illa ġ-wawal-ns «ra-tn-geġ ġ-laman lli-zużdn.» mġiddn-an kullutn, ira rbbi a-ysn-imel aġaras n-sslant.» iseqsa-t-daġ-umsigġel: «mamnek a-iga-uġaras-ad n-sslant, ula maniġ illa a-t-yamz yan?» imnad-gis-umaray yini: «ġilad ar-aġ-ttinin mġiddn «ayt-sslant», walayenni ġayd izrin urd sslant a-neskār. ašku ikka-ttin zzman n-ifaddn. ar-temmaġn imzwura-nneġ t-teqbilin yaġni, ar-asn-tekksen kullu mad-dārsen-illan.» yini-as-umsigġel: «ma-yuwn-ijran aylliġ tbeddlem ġemkad?» yini-as: «yuška-d dārneġ yan, isker sslant ġ-graġ d-rbbi ula ġ-graġ d-wadjarn-nneġ ula ġ-graġ d-iħf-nneġ. isker-aġ yal-leħhd l-lejdid. iml-aġ mamnek a-nħennu i-ngratneġ. iml-aġ mamnek a-nswingim ġ-ma-rad-irin mġiddn yaġni, bla da-ntdalab ugg^wār l-lħāqq-nneġ ula da-nttiri ma-ur-igin winneġ. iml-aġ

mamnek a-ntbeddad d-wanna iḍeāfn, nššuš wanna inḡa laḡ, ndl wanna išša-usemmeḍ. issmun kullu ma-ityaran ġ-ššrāe ula lanbya ġ-yan-wawal, inna «skārayt d-mīddn ġemkelli tram a-t-didun-skārn.» »

yini-as-umsiggel: «ifulki-wawal-ad, walayenni iġ-a-tterḡum d-mīddn ar-bedda-gisn-teskārm afulki, is-ur-ra-fellawn-teāddan, kksen-awn maylli iġan winnun?» yini-as-umaray: «uħu, ašku ibidd didnneġ rbbi, ar-aġ-issental zġ-iblis d-isemgan-ns. lliġ didnneġ ibidd rbbi ma-rad-aġ-inru? mayan a-f-ur-a-ntiksaḍ a-najj tiġawsiwin-nneġ ġ-ufus-ns, ašku ur-a-yġ-ijerru yat abla s-wawal-ns.» izayd-umaray yini-asn: «gawrayt dārnneġ ussan-ad, ra-yuwn-melġ kullu ma-yġ-d-imla rbbi.»

qaman ġ-dārsen kra n-iyren. amsiggel ar-itmunu d-umaray s-ṡhanut. tazzwit ar-tteawan i-tamment ġ-tgemmi. sfeldn dārsen f-kullu ma-iskār walli mi-ttinin anejjam-nsen. yini-asn-ilemma-umsiggel: «way-aytma, lḡir iggutn ayd ginneġ teskerm. walayenni iḡešša-yaġ a-nddu nwurri s-dār willi-d-nufa ġ-uġaras, ġemkad ard nlkem dārnneġ.» ur-tri tazzwit a-tuwri, tini-as: «uħu, ufiġ-d ġaylli-s-a-siggilġ ġ-dār mīddn-ad, ur-zḡarġ a-tn-felġ.» imnad-gis-umsiggel yini-as: «zr abaġuġ, a-ulltma. da-iteffūġ ig^wmer-n ġ-tugguġt, yawi-d maylli ig^wmer i-willi ifel ġ-tefrit. illa fellaġ a-ysn-nawi mayd mi nesfeld, ašku nfel-tn-in kullu ġ-taġuft ula ššekkk.» yini ilemma i-umaray d-ilis: «riġ a-zġ-ġigun-ḍalbeġ ma-yuġg^wrn afulki-ad ginneġ teskerm. nis-tezḍarm ad-didnneġ-tmunm tefsim i-mīddn-an zġ-iskraf?» yini-as-umaray: «a-nḍaleb rbbi a-yġ-imel ma-ginneġ-ira.» iqqen allen-ns ġakudan, yini ġ-tzallit-ns: «wa-rbbi siditnneġ, ar-k-ntalġ ašku teāmmert ulawn-nneġ s-sslamt-nnek, tefkt-aġ-d sslamt i-ngratnneġ, tefkt-aġ sslamt ġ-graġ dik. ml-aġ-d ġilad is-trit a-nmun d-inbgyun-nneġ eāzzanin, nsselkem awal-nnek i-willi-tn-iseqsan ġ-uġaras. ml-aġ-d ma-ġinneġ-trit, s-ism n-unejjam-nneġ.» inin kullu wiyyaḍ: «amin.» ismaqqel-gisn-umaray, iqel imikk yini-asn: «yan imunn d-uġaras-ad, ur-illi ma-ra-t-issemmass. gawrayt ar azekka nmun.»

10. amnaggār ġ-dār-umzil

zikk šbaḡ ffūġn aduwwar n-ayt-sslamt, wurri d-uġaras-nsen. sin-uwssan ad-zrin ġ-uġaras. lliġ lkem dār-umzil, ššekšemn-tn s-tgemmi, gawrn sersen-asn-d atay. iġawd-asn-umsiggel f-mamnek ad-ruḡn dār ayt-sslamt yini-asn: «argaz-ad iġa amaray, nttan d-ilis tamment, skern ginneġ afulki ġ-dārsen wala ġilad ġ-didnneġ-munn.» yini-asn-umzil: «marḡābba s-wanna iskār afulki.»

isawl-d-ilemma-umzil yini-as i-umsiggel: «nis-ur-teāqelt f-maylli-f-nsawl ġassan, ula mamenk a-nseqsa i-ngratnneġ f-wass l-leḡsab?» yini-as-umsiggel: «seqsa-tn, rad-issann ntni.» yini-asn-umzil: «ra-yuwn-iniġ ma-yġ-ihuwweln. ma-ra-yili i-yan ur-iskār kullu ma-ġis-ira rbbi? is-t-id-iqqan a-ibidd ġ-wass l-leḡsab iḡšu talluḡt-ns? ma-ra-isker iġ-issen is-dārs ma-t-issḡeššamn ula ma-t-issḡramn? mayan a-yġ-ihuwweln.» yini-as-umaray: «aseqsi išqan ayad, ašku yan išekkan, iqqan-t-id a-yiksaḍ ġ-wass l-leḡsab.» isawl g^wmas n-umzil ula nttan iseqsa: «walayenni nis-urd lḡasanat a-s-a-itizay lmizan?»

imnad-gisn-umaray yini-asn: «ra-yuwn-iniġ yat lqist. ha-yan-ufeqqir, iṡṡaf tigemmi imeqqurn d-igran ggutnin. izri kullu leāmr-ns ar-izzenza ar-isaġ, ar-issmunu lḡir i-iḡf-ns. ar-iswingim ġir ġ-ma-ys-išlāḡn nttan. ur-akk^w-isala a-stt-yawi ġ-tnukmut lli-ġ-a-zrayn wiyyaḍ, ar-idal udm-ns f-wanna iḡtajjan ula wanna iheršen. hati aylliġ yuwsser, beḡra-d-a-iswingim ġ-liḡert, yini d-iḡf-ns «rad-skereġ lḡasanat ma-s-a-teāmmarġ lmizan ur-ta-mmūtġ.» iffūġ-ufeqqir-an ifk i-ikušamn d-ibukaḍn, ifk i-temzgida ula imzlaḍ.» imnad-gisn-umaray iseqsa-tn: «ma-yuwn-ibann? ma-ra-yili i-urgaz-an ġ-lmizan n-rbbi? izri settin n-usegg^was ar-itṡerraḡ d-iḡf-ns, yiri a-izri yan-usegg^was a-issifsas f-iḡf-ns. is-ra-iseġ leblašt-ns ġ-ljennt idumn s-ššadaqa n-yan-usegg^was igzuln? ha-ma-ra-ys-yini rbbi ġ-wass l-leḡsab «way-anafal, nis-tswangemt a-tssmunt i-iḡf-nnek ġ-liḡert ugg^wār n-ma-ys-tssmunt ġ-ddunit? jhennama ad-dāri-tstehāllat kiyi wala kullu wanna ittirin ġir iḡf-ns.»

fessan kullutn ar-swingimn. isawl-d-ilemma g^wmas n-umzil yini: «walayenni iġ-a-iskār yan lḡasanat zġ-mezziy-ns, ḡaqqan rad-iḡaynt f-ddnub-ns.» irār-as g^wmas: «is-illa ginneġ yan

itħasabn lħasanat ula ddnub zġ-meżżiy-ns baš a-yissan manwa yuġ^wren?» imnad gis g^wmas yini-as ilemma: «walayenni yan iskern ġir yan-usekkir ifulkin, ħaqqaqan ira-t-irħām rbbi iġ-ira.» irâr-as: «a-wddi, ma-ra-yk-iniġ? ur-nssin is-ira niġd uhu. ašku yumr rbbi a-nili ġ-rrja t-teksađ. ar-nterju rrħämt-ns ar-ntiksađ leđadab.» yini-as g^wmas: «ħaqqaqan ira-yġ-irħām iġ-sers-numn nis-ur-illi kra n-rbbi abla nttan.» yini-as: «ula šiřan yumn s-rbbi, yissan izd rbbi yan a-iga, walayenni wan liman-ad, mal-lfaytt gis illan? is-ra-yamz ššiřan rrđa ġ-dâr rbbi?» yini-as g^wmas: «išqa, ur-aġ-iqama abla a-nterju nis-ra-yġ-irħām.» isawl ilemma i-umaray iseřsa-t: «is-ur-igı rbbi arħim?»

isawl-d-umaray yini-as: «iga arħim, walayenni ur-a-iterħam kullu wanna iffûġn zġ-wawal-ns. is-tssent ma-ijran i-babatnneġ adam? inna-yas rbbi «a-ur-tššt zġ-lġellt n-tsġart-an illan ġ-tuzzunt n-taleăršt.» walayenni nttan, inker išša zġ-gis. ma-ys-ijran ġakudan? issufeġ-t rbbi zġ-taleăršt, issbidd lmalayka ġ-imi n-taleăršt. iqqaqan aġaras lli-itawin s-taleăršt, a-ur-sâr-sers-ikšem adam ula tamġart-ns. waħħa ira adam a-n-yaqqaqra i-rbbi ar-n-issđuqqur f-imi, ur-iđđar a-ikšem daġ s-ljennt. waħħa da-iskâr kullu ma-igan afulki, ig-n tiqqi a-irđu rbbi kullu ma-ys-iqaman ġ-ddunit, ur-iđđar a-iwurri s-illig ttin ikka. ur-t-yujji rbbi a-sur-ikšem s-ljennt. adam, ġir yat-twal a-iffûġ zġ-wawal n-rbbi. yat lemeăšit ka-isker, s-as-ikks rbbi taleăršt lli-ġ-ttin ikka. ma-tswingemm, nis-t-irħām rbbi niġd uhu?» yini-as-umzil: «a-wddi, iěđdebt ur-t-irħim.» isawl-d g^wmas n-umzil yini: «iġ-iga ġemka, mamnek a-ra-tili rrħämt n-rbbi i-yan? ay-amaray, is-tezđart a-yġ-terzemt zġ-tmukrist-ad?»

issmaqql-gisn-umaray yini: «yan iffûġn zġ-wawal n-rbbi, ma-iħtajja?» fssan kullutn. «yan ur-iskirn ma-gis-ira rbbi, ma-iħtajja?» sul fssan. «yan f-illa lħukm n-rbbi, ma-iħtajja?» ar-kullu-gis-temnadn, isawl-d-ilemma-umzil yini: «iban-iyi nis-iħtajja yan itbeddadn ġ-gras d-rbbi, a-t-igan d-yan ikemmeln kullu ma-gis-ira rbbi. iħtajja yan iđđarn a-fellas-iđdaleb rbbi a-t-irħām.» yini-as-umaray: «sfeldayt, ra-yuwn-iniġ yat lqist.

» ikka-ttin yan-umġar ifulki. yan-wawal ad-dârs-illan, da-iteħkam s-lħăqq d-lemeăqul. ha-yan-wass iffûġ-d yan-uħšmi, ig^wmer igđađ s-jjebbad. isafđ yat-tzrut, terz tajjajt n-šserjem n-umġar. amzen-t, ššekšemn-t s-dâr-umġar. yiksad-bahra-warrađ ar-iterġigi, iđder-n f-wakal ġ-lġ^wddam-ns yini-as: «wa-sidi, a-isseġzif rbbi leămr-nnek.» isseřsa-t-umġar iseřsa-t: «izd kiya a-irzan tajjajt-an?» yini-as «wa-sidi, ađu a-yiwin tazrut, nkki ur-riġ a-stt-rzeġ.» yini-as-umġar: «wanna irzan tajjajt a-ra-stt-iěadl.» yini-as: «wa-sidi, řamħ-iyi bahra, t^wgrař-iyi f-ġayd skerġ.» yini-as-umġar: «mamnek a-s-ra-stti-tssengaddat?» yini-as-uħšmi: «wa-sidi, ur-rad-rzeġ řayyađ.» yini-as-umġar: «mamnek a-ra-stti-tssengaddat?» yini-as-uħšmi: «a-sidi, rad-skerġ kra ifulkin. rad-ffûġġ ġilad fkeġ snat-tngwal i-ibukađn-an ibiddn ġ-imi n-tgemmi.» yini-as-umġar: «nizd s-řsadaqa a-s-trit a-tssengaddat tajjajt? mamnek a-ra-stti-tssengaddat?» yini-as-uħšmi: «ur-ssinġ a-sidi, ur-ra-itngadda jjaj iġ-irza.» yini-as-umġar: «ra-tħăllest tajjajt l-lejdid.» yini-as-uħšmi: «wa-sidi, ur-dâri ma-s-a-stt-id-saġġ tajjajt.» ik^wnu ilemma ar akal ġ-lġ^wddam-ns ibdu ar-ittini: «way-amġar imeqqurn, way-amġar imeqqurn.» yini-as-umġar: «urd ġemkad a-s-ra-tħăllest tajjajt.» yini-as-uħšmi: «way-amġar, teggut dârġ rrħämt, teggut dârġ rrħämt. ġir řamħ-iyi.» yini-as-umġar: «uhu, iqqaqan-k-id a-tssengaddat maylli terzit.» yadr-uħšmi i-iħf-ns, ašku ur-issin ma-ra-isker. ur-dârs ma-s-a-itħăllaš tajjajt lli-irza. iqama ġin ifessa. iseřsa-t-daġ-umġar: «nis-ur-dârġ ayt-dârġ niġd g^wmak dâr labas, iđđar a-d-yašk ifukku fellak ddn-ad fellak illan?» yini-as: «illa dâri yan eămmi, walayenni ur-ssineġ nis-rad-d-yašk.» yazn ilemma ma-d-itawin eămmis. lliġ-d-ikšem, ildi-d zġ-uwmmis-ns sin iqaridn n-nnuqert, ifk-tn i-umġar. yini-ilemma-umġar i-uħšmi: «zayd a-iwi s-sslamt, hati iħălleş fellak eămmik.» »

imnad-gisn-umaray iseřsa-tn: «is-teřhemm lemeăna-yad?» yini-as-umsigġel: «amġar iga-t rbbi, d-uħšmi ġiġ-t nkki, t-tajjajt lli-irza tga lħ^wřant lli-skerġ ula afulki lli-ur-skirġ. imma eămmis n-uħšmi, ur-ssinġ ma-iga.» yini-as-umaray: «ġwalli iħălleş ddn lli-fellaġ illan, ar-as-nttini anejjam-nneġ. ašku nga kullwaġ zund aħšmi-an, ur-dârġneġ ma-s-a-netfukku iħf-nneġ. yuzn-d rbbi walli iđđarn a-yġ-ifukku. yuška-d a-iħălleş fellak wala fella wala fellanneġ kullwaġ, ifsi-aġ zġ-tassast lli-ġ-nlla. hati ġ-wass l-leħsab ira-yġ-yini-umġar imeqqurn «zayd a-iwi s-sslamt, hati iħălleş-fellak-unejjam-nnek.» »

fessan kullutn ar-swingimn, iseḡsa-t ilemma g^wmas n-umzil: «iḡ-fellaḡ-iḡälles nttan, ma-ra-nesker nkk^wni?» yini-as-umaray: «ma-ra-isker-uḡḡmi-an l-lqist?» yini-umsiggel: «ra-ifraḡ s-leḡnant n-walli-t-ifukkan iḡubbu-t bahra, yiri a-dids-imun yili bedda dids aḡku yuwrru iēāzza dārs bahra.» yini-umaray: «ur-neḡḡar a-nesker yat ay-aytma, abla nfrāḡ s-walli-aḡ-ifukkan zḡ-ddin lli-fellaḡ-illan, namn sers, namḡ gis, nettkel fellas.» iseḡsa-t-umzil: «yan sers yumenn, ma-ra-ys-yili ḡ-wass l-leḡsab?» yini-as-umaray: «ur-ra-fellanneḡ-yili leḡsab, aḡku iḡälles fellanneḡ kullu ma-yḡ-idfarn. ur-ra-yḡ-yajj a-nzri ḡ-leāḡdab l-leqber. aḡku issunf fellanneḡ lmizan ula aḡḡu n-talluḡt, ijjenjem-aḡ zḡ-leāfit n-jhennama. ḡemkad a-fellanneḡ-tga rreḡamt n-rbbi ḡemkelli iqḡad zḡ-isizwur.»

zrin didsen kraḡ-uwssan, inin-asn ilemma imziln: «ur-jji-nesfeld i-wan iwalyun-ad. zaydat didnneḡ yan sin-uwssan. nra a-nfhem ugg^wār f-tḡawsiwin-ad.» yini-asn-umaray: «a-k^wn-ibarek rbbi ay-aytma. nra, walayenni ur-as-nufi, aḡku sur llan mīddn yaḡni, iḡeḡḡa-yaḡ a-tn-neāwn ula ntni.» yini-as-umzil: «waḡḡa a-g^wma, ajjayt-aḡ a-didun-nmun.»

11. amnaggār ḡ-dār-umeḡḡar

kemmeln ilemma f-uḡaras-nsen aylliḡ lkemn aduwwar lli-ḡ-llan sin iferḡan, walli mi ttinin ḡamu bu-tamārt d-umeddakk^wl-ns ḡamu amehḡḡar. afn-tn-in ḡ-igran ar-tārsen targa, ar-zḡ-gis-sittin tallaḡt t-tassikt. fraḡn ntni lliḡ ḡran amsiggel t-tazzwit d-usmun-nsen, gawrn didsn ḡ-yan-urti, jmāen f-ma-ysn-ijran ḡ-uwssan-an. isawl-umzil yini-asn: «way-aytma, nesfeld fellawn izd sin id-ḡamu a-tgam, walayenni ur-iban manwa ḡigun iḡan bu-tamārt, aḡku tta-yan ḡigun ur-dārs tamārt.» ar-kullu-ḡḡḡan. seḡsan ilemma bu-tamārt: «maḡ aylliḡ tḡift tamārt-nnek?» yini-asn: «aḡku ufiḡ yan rizwar ḡ-tama n-terga.» zaydn ar-kullu-ḡḡḡan. issmaqqel gis walli mi ttinin amehḡḡar yini-as: «hati tbeddlt udm-nnek ḡir s-rizwar n-snat tarryalin. nis-ur-zḡarḡ ad-beddleḡ ula nkki?»

gellebn ilemma ḡ-umsiggel inin-as: «is-teāqlt f-tjemmāet-nneḡ, aḡku nseḡsa-k nis-izḡar yan y^wḡḡenn a-iwurri ifulki ḡ-dār rbbi ula ḡ-dār bnadm?» ar-kullu-temnadn ḡ-umaray ad-ḡern is-issen ljawab. yini ḡakudan i-sin id-ḡamu: «lliḡ-k^wn-d-nruḡ, nufa-k^wn-d ar-ttārsen targa. inyayt-iyi, manizḡ-d-uḡkan-waman-ad? nizd taleāynt niḡd asif?» rarn-as: «taleāynt.» yini-asn: «imma taleāynt, lliḡ-d-zḡ-gis-ffūḡn-waman mamnek ad-gan?» inin-as: «zeddign» «ḡusn» «mimm.» yini-asn: «imma tallaḡt-ad t-tassikt-ad gisen illan, mani-d-sersen-tekka?» inin-as: «ar-d-gis-teḡar iḡ-zrint l-lbhaym ula tarwa.» yini-asn-umaray: «way-aytma, tḡram aman lliḡ-d-ftan zḡ-taleāynt zeddign. aynna-s-a-d-fettun ar-trizn s-irkan d-warras lli-n-gisn-iḡarn, ard lkemn azaḡar ḡsin ḡ-gr iḡran d-umlal, laḡ-tn.» inin-as: «ḡemkan a-iga lḡal.» izayd yini-asn: «sfeldayt, a-yuwn-melḡ lemeāna-yad. ḡemkan a-iga bnadm ula nttā. lliḡ ilul, iḡus-uwl-ns iḡfu leāql-ns. walayenni ar-ithuwwad tagsārt ar-izray ḡ-gr-teḡramiyt t-tḡitānt n-ddunit-ad ard yuwsser iḡeāf immet. kullu maḡādd izray ḡ-ddunit ar-n-gis-ḡarn irkan ar-t-zḡriḡn.» izayd-umaray iseḡsa-tn: «imma tallaḡt-an d-irkan lli-illan ḡ-waman, iban kra ḡ-iggi n-waman yili kra ḡ-ddu-waman ur-iban. kra n-mīddn, ar-gisn-tbann irkan, imma wiyyaḡ ar-ssentaln irkan-nsen. kra n-mīddn, ar-gisn-tbann ddub-nsen, ar-malan is-ra-fellasn-ittut lḡukm. imma wiyyaḡ rad-bann ddub-nsen tigira.»

izayd-umaray yini-asn: «sfeldayt, ra-yuwn-iniḡ yat lqist. ha-yan-urgaz ar-itekmay ḡamsin n-walgarru i-wass. eāmmern malessa-ns wala ifassen-ns ula kullu ddat-ns s-waḡu l-lgarru. ikḡem s-tgemmi, tḡi-dids-temḡart f-waḡu l-lgarru. ikḡem s-lḡāmmam ibeddl malessa iffūḡ-d ifulki, ur-sur-gis-illi kra n-waḡu. hati zḡ-berra-ns ifulki, imma aḡ^wns-ns mamnek a-sur-iga s-waggu lli-sers-iḡḡekḡem? aggu lli-isserkan turin, nttan a-ra-t-inḡen. ḡemkan a-iga bnadm. ar-issirid ilm-ns, ar-issirid malessa-ns, imma ul-ns iēāmmern s-kullu ma-y^wḡḡenn. mamnek a-ra-t-id-issirid?» yini-as ḡamu yaḡni: «way-amaray, tssent mamnek a-nga. iḡḡa a-nssḡus aḡ^wns-nneḡ zḡ-kullu ma-t-isserkawn. iḡḡa a-nanf i-iwalyun l-leib ula iswingimn ^wḡḡennin. aḡku bnadm iḡeāf. waḡḡa da-ittiri a-iskār bedda ma-irḡan rbbi, ur-izḡar. nssen kullwaḡ nis-nnaḡs.»

isawl-d-umeḡḡar yini-asn: «walayenni is-izḡar yan y^wḡḡenn a-ifulki ḡ-dār rbbi ula ḡ-dār bnadm? nis-izḡar a-itārs tallaḡt ula tassikt n-ddub zḡ-uwl-ns?» yini-as-umaray: «illa yan izḡarn a-issḡus ul-nneḡ a-g^wma. izḡar a-issitti kullu ma-irkan wala kullu ma-y^wḡḡenn, iēāmmern

ul-nneġ s-rruh l-leġnant d-sslant. iġ-k-t^wgraz f-ddnub lli-teskert, tfelt kullu ma-k-isserkawn, ur-ra-k-iheṣṣa abla yat-tġawsa.» yini-as: «ma-tga a-ħali?» yini-as: «iheṣṣa-k a-tamżt ġ-unejjam-nneġ. amn sers, ttekelt fellas, aṣku ifka iħf-ns a-yġ-ifru zġ-kullu ma-y^wħšenn issġus-aġ baš a-ng middn-ns. ġemkan a-s-ra-tebdut tudert l-lejdid, iṣamħ-ak rbbi, ittu ġaylli teskert ġayd izrin. ra-gik-isker yat lmuejżt. ra-k-issġus zġ-ug^wns-nnek, ieħmmer ul-nnek s-ufulki n-igenna.»

ar-kullu-swingimn ġ-mayad, izayd-ilemma-umaray yini-asn: «walayenni a-ur-tettum mamnek ad-ferrennt-temġarin tiniltit ass f-wass, ar-zġ-gis-ssittint tizratin ula ikikr lli-gis-illan. iġ-tekšemm s-tudert l-lejdid, ra-kn-ieawn rbbi ġ-kraygatt ass ar-ttferrnem zġ-gigun kullu ma-y^wħšenn ig-iyt iwalyun niġd iskkirn niġd iswingimn. ra-kn-ieawn a-tekkism iwalyun l-leib i-tjemmaet l-lmăequl, tekkism tikerkas i-wawal n-ṣṣaħt. ra-kn-ieawn a-tanfem i-kullu ma-ra-kn-ileddi s-tšitant, taggugm zġ-willi imyurn irkan n-ddunit-ad. ra-didun-yili walli iżḍarn a-kn-ijjenjem zġ-kullu ma-isserkawn ul n-bnadm. amnat sers, tamżem gis, tteklem fellas. ġemkan a-ra-bedda-tfulkim dâr rbbi.»

yini-as-umehħar: «walayenni mamnek a-ra-nfulki dâr mġiddn? mamnek a-ra-yġ-ṣamħen mġiddn? aṣku ur-zḍarn ad-ttun ġaylli nesker ġayd izrin.» yini-as-umaray: «nkk^wni, ur-sur-a-ntemnad ġ-yan ġemkelli gis temnadn mġiddn yaḍni. aṣku yan ikšemn s-tudert l-lejdid, nssen is-t-isker rbbi zġ-lejdid. laħ zġ-gis aqdim, yuwrrî ig win lejdid. aṣku rbbi isker sslant ġ-gras dids f-uwdm n-unejjam-nneġ. ur-sur-a-iḥasab ddnub-ns. yan yuwrrin iga lejdid, ra-t-nqbel nkk^wni ġemkelli-t-iqbel rbbi. ra-t-nttiri nħubbu-t. ur-ra-nswingim ġ-ma-izrin. yan ttin ikkan iga amehħar, ur-sur-ra-ys-nttini iga amehħar. aṣku illa fellanneġ a-nttu ġaylli isker ġayd izrin.» iseqsa-t ġwalli mi ttinin amehħar: «iġ-iga ġemkad, man ism a-ra-yyi-tefkim?» yini-as-umaray: «ra-yk-nttini ħamu l-lejdid aṣku ħamu aqdim immut zġ-gik.»

isawl-d-ilemma ħamu yaḍni yini-as: «nešker-k ay-amaray f-wawal-ad.» yini-as-umaray: «a-nešker rbbi, aṣku nttan a-yġ-iṣamħen f-kullu ma-neskâr y^wħšen.» iḍaleb-t ilemma ħamu l-lejdid yini-as: «ajj-aġ a-didun-nmun ġ-uġaras nesfeld i-ugg^wâr f-tġawsiwin-ad.» yini-asn: «fetwat munad-d didnneġ. tlla sur luqt ma-ġ-a-nżerra akessab.» ddun ġakudan awenn y-uġaras.

12. amnaggâr ġ-dâr-ukessab

llig-n-lkemn dâr-ukessab, munn kullu ġ-tħiyyamt frâħn i-ngratsen. ieawd-asn-umsiggel f-kullu ma-ysn-ijran ula f-mamnek ad-didsen-imun-umaray t-tamment d-umzil d-g^wmas d-sin id-ħamu. iseqsa-tn-ukessab: «is-tufam ljawab i-useqsi-nneġ?» isawl-d-umaray yini-as: «ma-iga-useqsi-nnun a-g^wma?» yini-as: «llan dârnneġ sin iseqsitn. amzwaru iga-t, ma-igan afulki? mamnek a-ra-nizḍar a-nissan ma-ifulkin zġ-ma-y^wħšenn?»

tut taḍša ġ-uwdem n-umaray, yini-asn: «fessayt.» fessan, iheddn lħal. yini-asn ġakudan: «sfeldayt i-uwl-nnun mamnek a-ittini «tak tak tak». sfeldayt i-uwl-nnun ay-aytma, ar-d-issbayyan sidi rbbi lħâqq i-uwl-nneġ, aṣku ul n-bnadm a-igan tudert-ns. ġakud nna-ifessa-uwl, hati immut. ul-ns a-mi-imala rbbi ma-gis-ira maħâdd idder, ra-yuwn-d-imala ma-ifulkin ula ma-y^wħšenn. sflidayt s-aynna-yawn-ittini-uwl-nnun, teskerm sers, aṣku lħâqq n-rbbi a-ra-ig.»

tini-as-temġart n-ukessab: «sfeldeġ-nnit i-uwl-inu mamnek a-ikkat, walayenni ur-jji-gis-sħessaġ s-kra n-wawal zġ-rbbi. mamnek a-ra-yġ-d-imala ma-ifulkin zġ-ma-y^wħšenn?» yini-as-umaray: «yan imyurn a-isflid i-igḍaḍ ra-yissan kraygatt yat zġ-talġat-ns. yan imyurn a-iteħbbar i-igran ula tiħuna ra-yissan zġ-tugguġt menšk n-uzemuzzel a-gis-illan. imma yan imyurn a-isflid i-uwl-ns ra-yissan ma-ifulkin zġ-ma-y^wħšenn. aṣku ul-ns a-ra-ieħbbern ma-itemnad ula ma-mi-isflid. iġ-tzram yan-d-igguzn f-userdun issni fellas abiḍar, tissannm izd afulki ayn isker. iġ-tzram yan-d-yusin lħenšt izzayn i-tšibant isselkem-as-tt illi tra, tissannm izd lħir ayn isker. yan issittin jġaj zġ-uġaras, ula yan-d-irurn aġiyûl ijlan i-bab-ns, nssen kullwaġ izd afulki ayn isker. ul-nneġ ar-aġ-imala nis-ifulki a-nṭeawan mġiddn ġemkad. mayad, ityawssan ġ-ddunit kullutt, ġ-kraygatt tamazirt zġ-zman sur s-ġilad, aṣku ul n-bnadm ar-as-imala ma-ifulkin. wan ifulkitn-ad, nezḍar-asn kraygatt ass.» yini-umsiggel: «ur-illi yan ġitnneġ iskern kullu ma-mi-iżḍar ifulki. ur-illi yan ifulkin s-ufulki ikemmeln.» yini-as-umaray: «y^wġzan-wawal-ad ay-amsiggel, walayenni «yan issenn a-iskâr afulki ur-t-iskir, ddnub a-ys-iga ġayan». » tini-temġart

n-ukessab: «illa dârk lħaq ay-amaray. irħa a-nissan ma-igan afulki walayenni išqa a-t-neskâr.»

yini-ukessab: «templit-ağ mamnek a-iga-ufulki. walayenni ma-s-rad-issann mïddn ma-y^wħšenn? ašku ur-a-seflidn s-ma-ysn-imala-uwl-nsen. myurn ad-skârn ma-y^wħšenn aylliğ ur-sur-a-zzemzlayn ma-y^wħšenn zğ-ma-ifulkin.» yini-as-umaray: «t^wğzant a-g^wma. walayenni ssenn ula ntni ma-ifulkin zğ-ma-y^wħšenn. ur-illi bu-tkerkas itşbarn i-yus a-fellas-isskârks. waħħa da-isskirkis babas ugg^wâr n-kullu ayt-uduwwar, ur-ra-yihmal yus a-fellas-isskârks. ašku tlla yat-teħkimt ġ-uwl n-bnadm lli-issbayyann tikerkas is-^wħšennt, ur-sâr-kšement lħaṭer n-bnadm. ula tameħħart, ur-illi-umehħar itşbarn i-yan-t-itak^wrn. waħħa ittaf ayda iggutn yissan is-iħtajja wayyađ, ur-ra-t-yihmal a-t-itak^wr. ašku tlla yat-teħkimt ġ-uwl n-bnadm lli-issbayyann tameħħart is-^wħšen, ur-sâr-tekšim lħaṭer n-bnadm. ula yan itznun ur-ra-işber i-temğart-ns a-fellas-ttzn. ašku tlla yat-teħkimt ġ-uwl n-bnadm lli-issbayyann zzna nis-y^wħšen, ur-sâr-ikšem lħaṭer n-bnadm. ġemkan a-s-nssen kullwağ i-ma-y^wħšenn.» yini-as-ukessab: «illa dârk lħaq ay-amaray. irħa a-nissan i-ma-y^wħšenn walayenni išqa a-ys-nanf naggug fellas.»

yini-asn-umaray: «imma wis sin iseqsitn, mamnek a-iga?» yini-as-ukessab: «yan issenn is-isker ma-y^wħšenn, yissan is-ur-iskir ma-ifulkin, mamnek a-ra-ys-tili sslamt ġ-gras d-rbbi? mamnek a-ra-yamz rrđa n-rbbi? ma-ra-isker afad a-ys-işamħ rbbi?»

yini-as-umaray: «zrayt ağıyul-an ašehbun n-tama n-tħiyyamt. lliğ-t-iħleq rbbi isker-as yan-rresm idili f-iggi n-iđarn-ns l-lg^wddam. mamnek a-iga rresm-an?» yini-as-ukessab: «zund iğ-tserst sin ikurayn, yan ibbi wayyađ.» yini-as-umaray: «rresm-an iga tamatârt l-lēāhd l-lejdid ġ-grağ d-rbbi. sfeldayt ra-yuwn-fellas-iniğ. ikka-ttin yan-urgaz ifulkin, ar-iskâr kullu ma-gis-ira rbbi ar-isselmad mïddn f-uğaras-ns. ar-itħennu ġ-mïddn ar-iteawan wanna iħtajjan. ar-iskâr lħir ġ-kraygatt yan, ma-imeqqurn ula ma-imezzin. yan-wass issuda f-yan-usnus s-temdint imeqqurn. frāħn sers willi imnaggâr ġ-uğaras. walayenni lliğ-n-ilkem tamdint, iğder-t yan zğ-imeddukk^wal-ns, amzñ-t kersen-t, bbin timlsa-ns, utn-t s-ikurayn. imma nttan ur-asn-irur s-yat, ur-tn-yut ula izi didsen ula yusi sersen ssif. awin-t ilemma, agg^wln-t a-immt f-yan-uggjdi. agejjdi-an, llan gis sin ikeššudñ, yan iħa ġ-wakal, d-wayya ibbi-t ġ-iggi, zund rresm lli-illan ġ-uğıyul-an. hatin ityaggal, ffin idammen-ns ar akal, ur-inni yat, abla yan-wawal. yull awal-ns s-igenna yini «wa-rbbi, şamħ-asn. ur-akk^w-ssinn i-mayd skern.» kullu mayan iqşat-t rbbi issent zğ-isizwur, ašku isker tamatârt-an f-kraygatt asnus nna-iluln ġ-ddunit kullutt, afad a-ur-nttu ma-isker ġwalli inin f-usnus ula mamnek a-iđaleb zğ-rbbi a-işamħ i-willi-t-inğan.»

izayd-umaray yini: «argaz-an issudan f-usnus, ur-igi zund mïddn yađni, ašku ur-jjid nttan a-iskern kra y^wħšenn ula kra issheššamn. ar-bedda-iskâr afulki i-kullu mïddn. ikemmel kullu ma-gis-ira rbbi. ur-iħtajja a-ys-iğfer ula iđaleb zğ-gis rrħamt-ns. ur-fellas-illi lħukm l-lmut lli-illan f-kullu mïddn yađni. mayan a-f-gis-iqşad rbbi a-isker kra mu ur-iğđar yan abla nttan. yuzn-t-id a-isker kra ifulkin bahra.» yini-as-ukessab: «ma-gis-iqşad? ma-f-t-id-yuzn?» yini-as: «yuzn-t-id a-yasi f-iħf-ns lħukm lli-illan f-bnadm. nttan, ur-t-id-iqqan a-iteāddeb f-ssibt n-kra isker ašku ur-gis-illi kra l-lēib, ur-jji-iskir kra y^wħšenn. mayan a-f-iğđar a-yasi lēūqubit lli-illan f-wiyyađ. yuzn-t-id rbbi a-immet, izri ġ-lēādab l-leqber, inker ilemma zğ-gr willi mmutnin. ġemkan a-f-issbayyen rbbi nis-yumz rrđa-ns, ašku issenker-t-id zğ-umedđal s-tudert l-lejdid. yall-t ilemma zğ-ddunit-ad a-ikšem s-dârs ġ-igenna. imma ġilad ifka tudert-ad l-lejdid i-kullu wanna sers yumenn, isker sslamt ġ-grağ d-rbbi, isker lēāhd l-lejdid ġ-grağ d-walli-ağ-iħelqen.»

iseqsa-t-ukessab: «ma-iga ġwad-d-yuškan ifk-ağ sslamt?» yini-as-umsiggel: «iga-t walli mi nttini anejjam-nneğ.» tini tazzwit: «iga-t-umksa ifulkin lli-itemtatn f-uwlli.» yini-ħamu l-lejdid: «iga-t walli-ağ-issğusn zğ-wawg^wns-nneğ.» yini-umzil: «iga-t walli iħällšen ddn lli-fellağ-illan.» fessan kullu ġakudan, ar-swingimn ġ-ma-ittini-uwl-nsen.

gawrn ġ-zzribt ġ-iđ-an. nkern zikk şbah, yawi-asn-d-ukessab agg^wfay n-uwlli, šen sun. ffûğn ilemma, imun-didsen-ukessab t-temğart-ns. feln tarwa-nsen, kra iksa ulli, kra iqama ġ-tħiyyamt. ikti-d-umsiggel lqendert ula talli iđern ġ-wasif tigellint, ar-ittini d-iħf-ns: «ira-işqu a-nbbi iğ-ingi-wasif s-ugg^wâr.»

lġig-d-gguzn zġ-udrâr kšemn tagant, ftun aylliġ lkemn asif. afn-in lqendert yiwi-tt-wasif nttat ula ižran-ns. seqsan willi-n-ufan: «mamnek a-ra-nbbi?» inin-asn: «zaydat tawnem i-wasif ar-n-tlkemm lqendert meqqurn.» zaydn ġakudan, yaggug lħal urd imikk. lġig lkemn lqendert meqqurn, teġġben ġis ašku tdus bahra, tatt^{wi} f-wasif, ur-žđarn-waman a-stt-lkemn. bbin ilemma s-laman, munn daġ d-uġaras.

isawl-umaray yini-asn: «asegg^was ar asegg^was ar-skârn mġiddn leqnađer n-ukeššud, ar-tnt-itawi-wasif. šlăhent leqnađer-an i-yat luqt, walayenni ġakud nna-d-ingi-wasif ar-tnd-d-igâr. nis-tefhemm lmăena? ġemkan ad-gan isekkirn n-bnadm. maylli nes-kâr nkk^wni išlăh i-yat luqt walayenni ar-ițar tigira. ar-ițudđa yan, ar-itžalla ar-itazum ar-iskâr kullu ma-t-id-iqqann ġ-ddin afad a-n-yakmur s-rbbi. ħăqqan ra-ys-šlăhn kullu isekkirn-an i-yat luqt, walayenni ur-issin is-rad-zgan ar liħert niġd uhu. ar-ttirin mġiddn lqendert ma-s-a-tebbin zġ-ddunit s-igenna, walayenni šekkan a-ur-tn-tssruħ lqendert n-isekkirn-nsen s-tsga-yan yađni, iksađn a-tn-yawi ġakud nna-d-ingi s-uneggay l-lmut. ašku leqnađer lli-skârn ntni da-țarent.» yini-umsiggel: «neħtajja kra l-lqendert idusn tatt^{wi}, ra-yġ-tawi zġ-ddunit ar igenna, bla nšekka wala neksud. ssneġ ma-teqsatť ay-amaray, ašku illa yan iga lqendert idusn.» yini-as-umaray: «t^wġzant ay-amsiggel. yan iftan f-lqendert-an ur-ra-inšeg-uđar-ns ula iđer-n ġ-urwas. ira-iruh aemmađ yađni s-sslamt. ašku inna nttan: «nkkn a-igan aġaras ula lħăqq ula tudert. ur-ra-iruh yan dâr rbbi abla iġ-t-ssruħġ nkki.» »

biddn ilemma ad-zzalln, ar-tškarn rbbi ar-ttinin: «wa-rbbi siditneġ, ar-k-ntalġ ašku tuznt-aġ-d anejjam a-fellaġ-issitti ddnub-nneġ, irzem-aġ zġ-iskraf n-ddunit-ad, isker lăhd n-sslamt ġ-graġ didek, iħălleş ddn lli-mi-ur-nežđar, izzri-aġ zġ-ddunit s-liħert. kullu mayad, kiyi a-t-iqšadn s-leħnant-nnek ula rrħamt-nnek da-iggutn. imma ġilad a-sidi rbbi, guwwed-aġ ġ-uġaras, tsselkemt-aġ ġ-laman s-dâr-tfeqqirt. mel-aġ mamnek a-stt-nsshennu zġ-kullu ma-stt-issiwidn. nđaleb mayad s-ism n-unejjam-nneġ. amin.»

13. amnaggâr ġ-dâr-tfeqqirt

zaydn ġ-uġaras ar-sawaln i-ngratsen f-kullu ma-ijran. ftun aylliġ lkemn taħšušt n-tfeqqirt. ġir tuk^wz-tn-d-tfeqqirt teffuġ-d tħebbel-tn-d ar-tsuddun. gawrn kullutn, kra iskyus f-tuġa, kra iskyus f-ižran ġ-tama n-teħšušt, awin-d aman zġ-taleăynt. lġig swan, yini-as-umsiggel: «a-ħalti, nis-teăqelt? nenna-yam ra-nzer nis-sur-illa kra n-ufulki ġ-ddunit-ad. ha-yaġ ġilad, afulki a-gis-nufa.»

tini-asn-tfeqqirt: «ula nkki, laħbar ifulkin ayd-dâri-tufam. ra-yuwn-iniġ ma-yyi-ijran, ifulki ugg^wâr n-kullu ma-igan afulki. sin-wađan ayad ġenġ, s-iyi-d-iban ġ-twargit yan iga zund lmalak. tmellul-tmelsit-ns zund adfel, ar-tssmerqiqi zund usmann, yasi ġ-ufus-ns yat-tsarut n-uwreġ. isawl didi s-iwalyun-nneġ inna-yyi: «ašk-id kemmi-ad ikkatn tammâra tasit tazayt išqan, ssunfuġ-am. asi tazaglut-inu tlmatt zġ-gigi, ašku ihenna gigi lħal, ieămmer-uwl-inu s-leħnant, taft gigi rraħt lli-teħtajjat.» lġig sfeldeġ i-wawal-an seqsaġ-t «ma-tgit kiyi a-sidi?» yini-yyi-d «ur-ta-yyi-tssint a-ili ieăzzan, walayenni ra-yyi-tissant tigira.» iniġ-as «a-sidi, ma-tga-tsarut-an illan ġ-ufus-nnek?» yini-yyi «ħtad tga tasarut l-ljennt, tujad i-tasaet-ns.» iniġ-as «riġ a-sidi, ad-felġ ddunit-ad, munġ dik s-inna trit.» imnad gigi ġakudan, iban ġ-uwdm-ns leħnant iggutn zund iġ-issen kullu ma-fella-izrin n-temmâra ula taguđi. yini-yyi «ur-ta-tlkim tasaet-nnem a-ili. walayenni ġ-tudert n-ddunit-ad a-ġ-ra-tžert afulki n-rbbi. ra-tekšemt s-untal l-laman tsunfut zġ-kullu ma-isserfufunn.» s-di-ttfaqeġ. qamaġ ġemkan ġ-lefrăš, ihenna-uwl-inu s-lehna iggutn. ar-swingimġ ar-swingimġ, ur-ssineġ ma-tga lmăena n-maylli žriġ. izd lmalak a-iga, niġd kra yađni? ma-tga-tsarut lli-illan ġ-ufus-ns? maniġ illa-untal-ad l-laman lli-s-ra-yyi-yawi? mamnek a-iga-ufulki lli-rad-zerġ ġ-ddunit-ad?»

lġig sfeldn i-ma-ysn-ttna-tfeqqirt, iđer-asn lăġjb kullutn. isawl-umaray yini-as: «wa-ħalti, tambarkit a-tgit, ašku iban-am-d-unejjam-nneġ ġ-twargit. irđa fellam, ifk-am a-tekšemt s-laman n-rbbi ġ-ddunit-ad ula liħert.» tseqsa-t: «imma tasarut?» yini-as: «ur-ižđar yan a-ikšem s-tgemmi n-wayyađ iġ-ur-as-ierid bu-tgemmi. ur-ižđar yan a-ikšem s-ljennt iġ-ur-as-iržim walli dâr tasarut.» tini-as-d tazzwit: «izd anejjam-nneġ nttan ad-dâr tasarut l-ljennt?» yini-as-umaray:

«nttan a-innan «t̄tafēḡ tisura l-lmut ula adġar n-willi mmutnin.» inna «aynna reżmeġ nkki, ur-izġar yan a-t-iqqen. d-aynna qqenġ, ur-izġar yan a-t-irżem.» inna daġ «nkki giġ imi. yan zġ-gigi ikšemn ra-injem. wanna-d-seri-yuškān, ur-sār-t-rurġ.» »

imnad-umaray ġ-tfeqqirt yini-as: «tambarkit a-tġit a-ħalti, ašku idrus ma-ra-ikšem zġ-imi-ad. inna walli-am-d-iban ġ-twargit «kešmayt zġ-imi inukman. ašku walli yusean ar-itawi s-lhalak, iggut ma-zgis-ikeššemn. imma imi-ad itawin s-tudert, hati inukma, idrus ma-t-itafan.» yan-wass isawl d-willi sers umennin yini-asn «a-ur-tajjm taġuft a-tekšem s-uwlawn-nnun. amnat s-rbbi, tannem ula seri. ašku rad-dduġ ad-awn-in-jjudadġ adġar. rad-d-uwrriġ awiġ-kn didi, tilim ula kunni ġ-illig rad-iliġ nkki.» »

tini-asn-tfeqqirt: «škerġ-t i-sidi rbbi. ur-sār-rad-ttuġ tawargit-ad ula lmaēna-ns. ur-ksuġġ ġilad zġ-ma-ra-yyi-yili ġ-liħert, walayenni ur-ta-ssineġ is-illa laman ġ-ddunit-ad.» yini-as-umaray: «llig-d-yuška-unejjam-nneġ s-ddunit, ar-itekka kraygatt mani ar-iskār afulki i-kullu wanna iħtajjan. ar-bedda-iswingim ġ-willi đeofnin ula willi heršnin ula willi ksuđnin. ar-ijjujji winna tyawkrafnin s-iskraf n-šitan. yan-wass illa ġ-tgemmi n-tzallit, tili ġin yat-temġart, ikerf-tt yal-ljenn tam d-mraw n-usegg^was. tga tuknit, ur-tezġar a-tssnem tiddi-ns. llig-tt-izra iġer-as yini: «wa-tamġart, ha-kemmi tefsit zġ-uskerf-nnem.» isers fellas afus-ns s-tnem ġ-tiddi-ns ħayna. ġemkan a-iħennu f-wanna ityawkrafn. sur s-ġilad izġar a-ijjenjem wanna izawgn ġ-ism-ns, issental-t zġ-šitan ula zġ-kullu ma-isserfufunn. ašku ar-isflid i-wanna-ys-iġran. inna: «a-ur-tiksatt. ġir amn.» a-ur-tiksatt a-ħalti. zawg ġ-ism-ns, tilit bedda ġ-laman. ira-km-ibarek ugg^wār n-kullu ma-tswangemt.» tut tađša ġ-uwdm n-umaray yini-as: «ġ-uwssan-ad a-ra-nzer ma-ra-isker rbbi ifulki f-ssibt-nnem.»

yini-ilemma-umaray: «luħuš, ra-tn-nħtay zġ-tagant, imma ġwid yađni ur-itbann, ra-ym-iniġ maylli ra-ysn-nesker. ašku anejjam-nneġ, iħtaf fellasn lquwwa ma-s-a-tn-issufuġ. llig illa ġ-gr mīddn ġ-ddunit-ad, kkan ttin ar-as-di-tawin willi-ġ-llan llnun. ar-tn-zġ-gisn-issufuġ s-yan-wawal, ijjujji kullu willi uđnnin.» tini-as-tfeqqirt: «leħjb a-iga mayad. nešker-t i-rbbi lli-d-yuzenn yan izġarn a-iskār ġemkad.» yini-as-umaray: «iġ-sers-tument ula kemmi, ira-km-issental zġ-kullu ma-isserfufunn. ašku llnun ar-tiksađn zġ-ism-ns, ar-zġ-gis-regg^wln. ur-zġarn a-n-lkenn yan izawgn ġ-ism-ns.» inker-ilemma-umaray t-tamment d-willi didsen imunn, lullin-d i-teħšušt n-tfeqqirt. yall-umaray awal-ns yini: «s-ism n-unejjam-nneġ a-s-awn-nniġ, ffūġat zġ-teħšušt ula taleħynt ula tagant-ad, a-ur-sār-di-tuwrrim.» inin «amin. amin.»

isawl ilemma s-tfeqqirt yini-as: «zawg bedda ġ-ism n-unejjam-nneġ, tinit-as kullu ma-km-ihemman. ra-km-ig ġ-untal-ns.» tini-as: «umneġ nkki s-walli fella ibiddn ġ-twargit, walayenni ur-ssinġ mamnek ad-tzallaġ wala mamnek a-ti-tđalabġ.» yini-as-umaray: «nis-ur-serm-isawl tin dārnnēġ? ġemkan a-sers-tsawalt ula kemmi luqt nna-trit. ra-yissan ma-trit ula ma-tđalabt. sawl dids zund iġ-sur-temezżit ġemkelli tsawal tarratt d-innas. ašku yan-wass uškan-d dārs kra n-mīddn awin-as-d tarwa mezzinin, irin a-n-fellasn-isers ifassen-ns ibarek-tn. nkern imħđarn-ns ħšarn-tn. imma nttan inna-yasn «ajjat tarwa mezzinin a-d-dâri-aškin. a-tn-ur-teħšarm, ašku zund ġwid a-mi-tlla-tgeldit n-igenna.» yini-daġ: «wanna ur-irin a-ikšem s-tgeldit n-rbbi zund arraw imezzin ur-ra-sers-ikšem.» amn sers a-ħalti s-nnit-nnem ġemkelli tamenn tarwa mezzinin.»

tall-tfeqqirt alln-ns s-igenna tini: «wa-sidi rbbi, škerġ-k ašku trurt-iyi-d liman lli-dâri-illan llig sur mezzig. takmurd-d a-yyi-tsshennat ul-inu zġ-kullu ma-yyi-issiksađn. tawid-d mīddn-ad s-dâri a-yyi-teawann ġ-kullu ma-fella-išqan.» frāħn kullutn ġakudan, ar-kullu-tškarn rbbi. tmun-didsen-ula-tfeqqirt, amžen aġaras s-dâr bu-wħrib. llig ftan ar-ttasin yat talġat i-rbbi: «rbbi waħđut ad-dâr-siggilġ asunfu, dārs a-ġ-t̄tafēḡ laman. rbbi waħđut a-igan ajarif-inu ig lborj ig antal-inu, ur-sār-mmussiġ.»

14. amnaggâr ġ-dâr bu-wħrib

afn-in bu-wħrib zund leada-ns igawr ġ-tama n-uħrib-ns ar-iswingim. waħħa-tn-yuk^wz, iqama ar-gisn-itemnad menšk. isillef-asn ilemma s-ufus, gawrn kullu ġ-tama-ns. issmaqqel daġ gisn iseqsatn: «amendra, is-tlkemm ttma n-uġaras?» yini-as-umsigġel: «lħāqq a-tnnit ġassan a-ħali.

aġaras-ad ur-iġtaf ttma, walayenni nufa gis maylli-s-a-nsiggil. imma kiyi, ar-uk^wan-sur-tswingimt. is-tufit kra iġan l-lejdid?» yini-as: «hati ġ-illig-iyi-tfelm ayd-ġ-iyi-di-tufam.» imnad bu-wħrib ġ-umaray yini-as: «imma kiyi a-g^wma, ma-yk-ibann ġ-ddunit-ad? nis-ur-d-fellas-tgguz kra n-tagat? nis-urd zund uħrib-ad a-tga, therš s-waġtan ula kraygatt zzalt?» yini-as-umaray: «dārġ lħāqq a-g^wma.» imnad gis bu-wħrib iseqsa-t: «izd ġemkad a-tga ddunit zġ-isizwur-ns, niġd ijra-ys kra isseħser-tt ayllig tlkem tizi-yad?»

iseqsa-t-umaray: «ma-tswangemt? walli iħelqen ddunit, mamnek a-iga?» yini-as: «ifulki nttan, ur-a-iskār kra y^wħšenn.» iseqsa-t-daġ-umaray: «ma-mi-iżdar walli iħelqen kullu ma-illan?» yini-as: «iban is-iżdar i-kraygatt kra.» yini-as-umaray: «šaħħt ayd tnnit a-g^wma. sidi rbbi, llig ifulki bahra, ira-yiri a-iħelq ddunit tfulki. llig iżdar i-kraygatt kra, ra-yizdar a-stt-iħleq tfulki. niġd uhu?» yini-as: «t^wġzant ay-amaray. walayenni llig-tt-iħleq tfulki, ma-ys-ijran isseħsar afulki-ns?» iseqsa-t-daġ-umaray: «ma-y^wħšenn bahra ġ-ddunit?» yini-as: «bnadm a-y^wħšenn bahra, ar-iteđlam ar-itemmaġ ar-ineqqa. walayenni illa-waġtan ula tamuħt ula zzlazel ula lhif, ur-a-tn-iskār bnadm. taġawsa-yad a-ur-irin a-yyi-ttyawfham. matta tagat-ad-d-igguzn f-ddunit?»

yini-as-umaray: «sfeldayt ra-yuwn-iniġ ma-ijran. llig iħleq sidi rbbi ddunit, issmaqql ġ-kullu maylli isker, hati ifulki bahra. ur-ta-illi-waġtan ula ma-ineqqan. tfulki ddunit ġemkelli ifulki rbbi. isker gis yat taleāršt, iħleq gis adam t-temġart-ns. yuṣṣa-tn a-gis-thállan ar-štta zġ-lġellt n-kullu isġarn, abla tasġart n-twassna n-ma-ifulkin ula ma-y^wħšenn. yini-as rbbi i-adam: «ass nna-zġ-gis-tššit, ġassan a-ra-fellak-tili tagat l-lmut.» yašk-id šiġan ġ-ššurt n-ulg^wmmađ s-temġart yini-as «uhu, ur-ra-fellawn-tili kra n-tagat. inna-yawn ġemkan ašku iksuđ a-tgem zund nnta, tissann ma-ifulkin ula ma-y^wħšenn.» tzer-temġart tasġart-an, teājeb-tt tštha a-zġ-gis-tšš, tswangem nis-tezdar a-ysn-tefk ula tawassna. tekks-d zġ-lġellt tšš-tt, tefk-tt i-urgaz-ns išš-tt ula nttan. iġer rbbi i-adam yini-as: «nis-tššit zġ-tsgart lli-f-k-uṣṣaġ a-ur-zġ-gis-tššt?» yini-as adam «tamġart-inu a-yyi-stt-ifkan.» yini rbbi i-temġart «mayd teskert?» tini-as «alg^wmmađ a-yyi-stt-issfulkin.» ġakudan a-tgguz nneālt n-rbbi f-ulg^wmmađ a-ur-sar-inyaħmal bnadm d-ulg^wmmađ.» yini ilemma rbbi i-temġart «s-ungaz išqan a-s-ra-ttarut. ra-tilit ġ-ddu-ufus n-urgaz-nnem.» yini i-adam: «han tššit zġ-tsgart lli-f-k-uṣṣaġ a-ur-zġ-gis-tššt. zġ-ġilad a-ra-tili tagat f-wakal f-ssibt-nnek. s-tkerrayt a-s-ra-gis-taft ma-tšettat kullu ussan n-tudert-nnek. ra-yk-d-issemġay-wakal taskra ula azgġ^wār, ntni a-zġ-ra-di-tekkist ma-tšettat. s-leārg n-uwdm-nnek a-s-ra-di-ttarat aġrum ar tuwrit s-wakal. ašku zġ-wakal a-zġ-ttyawskārt, d-wakal a-s-ra-tuwrit.» » izayd-umaray yini: «ġemkan a-f-teħser ddunit f-ssibt n-babatnneġ adam, ašku iffūġ nttan t-temġart-ns zġ-wawal n-rbbi. walayenni urd ġir ntni a-iffūġn zġ-wawal n-rbbi. ula tarwa-nsen sur s-ġilad ar-zġ-gis-teffūġn. aġtan ula takerrayt ula lmut a-fellanneġ-illan kullwaġ, ašku naggug zġ-maylli ginneġ ira rbbi.»

yini-as bu-wħrib: «awal-ad iga win lħāqq d-ššaħt. mayan a-f-tlla tagat f-ddunit, ašku ineālt-t rbbi, ur-sur-gis rrja.» yini-as-umaray: «tagat a-fellas-illan a-g^wma, walayenni ur-aġ-ifil rbbi bla rrja. ašku yuzn-aġ-d yan iżdarn a-issitti tagat. iżdar nttan a-ijjuji mīddn irār-asn ššaħt ikemmeln ula tudert idumn. sfeldayt, ra-yuwn-iniġ f-walli-d-yiwin lbaraka n-rbbi zġ-igenna ar akal. yan-wass iffūġ zġ-yat-temdint nnta d-imħdarn-ns d-mīddn ggutnin, yili ġin yan-ubukađ ism-ns bartimaws yus n-timaws, igawr ġ-tama n-uġaras ar-itđalab. llig isfeld izd nttan ayd izrin ar-itġuwwat ar-ittini «ħennu gigi, ħennu gigi.» ak^win gis mīddn nnan-as «fessa». imma nttan izuyd ar-itġuwwat s-ugg^wār ar-ittini: «ħennu gigi. ħennu gigi.» ibidd-unejġam-nneġ yini i-mīddn-an «ġrat-as-d.» ġern-d i-ubukađ inin-as «ġir thenna. tnkert, hati iġra-yak-d s-dārs.» yak^wi-ubukađ iġer s-uheddun-ns, yašk-id s-dārs. yini-as-unejġam-nneġ: «ma-trit ad-ak-t-skerg?» yini-as-ubukađ «wa-sidi, riġ ad-isfyuġ.» yini-as «zayd ġilad, tejjit ašku tument.» yisfyu ġakudan, idfur-t ġ-uġaras.» ggutn wiyyađ, gan ibiđarn d-ikušamn d-iżenżam d-willi isštār-uslay, ar-tn-ijjuji kullutn.»

yini-as bu-wħrib: «ġwalli mi ttinim anejġam-nnun, iban gis is-ieāmmar s-lbaraka n-rbbi, ijjuji mīddn-an zġ-tmađunt-nsen. walayenni tagat l-lmut, nttat a-išqan.» yini-as-daġ-umaray: «yan-wass idda s-yat-temdint lli-mi-ttinin nawn, munn dids imħdarn-ns d-wiyyađ ggutnin. llig-n-

ilkem imi n-temdint imnaggâr kra n-mïddn ffûgn-d zġ-gis, asin-d yan-ufruġ immut. iga yus n-yat-thejjalt, d-nttat ur-dârs abla nttan. llan dids kigan d-ayt-temdint-an. lliġ-tt-izra, tqama gis bahra, yini-as «ad-ur-tallat.» iruġ-n nnešaš igger-as, s-biddn ġwilli-t-usinin, yini «way-afruġ, nniġ-ak, nker.» inker-d ġwalli immutn, ibdu ar-isawal. yawi-t-unejjam ifk-t i-innas. ġuwġn mïddn-an kullutn ar-talġn rbbi ar-ttinin «yuška-yaġ-d yan-nnabi meqqurn. yakmur-d rbbi a-iεawn mïddn-ns.» »

yini-as bu-wġrib: «anejjam-ad, tlla dârs lquwwa a-ijjuji imuġan, issenker-d ula willi mmutn, walayenni illa sur kra yaġni ġ-ddunit ar-tt-issehraš ugg^wâr n-tamuġt ula lmut. a-t-igan d-ššârr, timiġt wala tazit ġ-kraygatt tasga.» yini-as-umaray: «illa dârġ lġaqq a-g^wma. ur-ssinn mïddn mamnek ad-tġubbun i-ngratsen, šbern meawann f-lġir i-ngratsen, ašku kud yan ar-n-iteġmea ġ-win wayyaġ, ur-iri a-ifk lġaqq i-id-bab-ns.» yini-as bu-wġrib: «rraġt ula sslamt ur-ratnt-naf ġ-wammas n-mïddn, ašku kud yan ar-ikkat f-iġf-ns. tlla sur tagat-ad f-ddunit. nttat a-išqan f-kullu ma-igan tagat.» yini-as-umaray: «lliġ ityawġlaq adam, ifulki s-ufulki ikemmeln. lliġ iεaša rbbi iwurri iga zund uġrib. ula nkk^wni n-tarwa-ns, ur-sur-ngi ġemkelli-aġ-iġleq rbbi. ijra-yaġ kra issehšer-aġ.» yini-as bu-wġrib: «ssneġ ġilad ma-yġ-ijran. neffûġ zġ-wawal n-rbbi ġemkelli zġ-gis iffûġ adam. ur-sur-a-neskâr ġemkelli ġinneġ ira rbbi.» yini-as-umaray: «t^wġzant a-g^wma. ma-neġtajja ġilad? neġtajja yan izġarn a-ibnu tigemmi-ad lli-igan bnadm zġ-lejdid, issitti tagat zġ-uwl-nneġ. neġtajja yan izġarn a-zġ-ġinneġ-issitti ddnub lli-aġ-issehšarn.» yini-as bu-wġrib: «ma-izġarn a-zġ-ġinneġ-issitti ddnub?»

yini-as-umaray: «yan-wass munn-d mïddn ggutnin f-unejjam-nneġ ġ-tgemmi aylliġ ur-iqama kra n-uwzu ġ-ug^wns ula ġ-imi ġ-berra. aškin-d kkuz mïddn asin-d yan-urgaz ikušmen, walayenni ur-zġarn a-t-in-ssakmurn i-unejjam-nneġ f-ssibt n-tnukmut. ġlin ilemma s-ukfaf, ssittin yan-uwzun ġ-iggi n-illiġ illa, rżemn anqobbi, zzugzn-in imjdin lli-ġ-igen-ukušam. izra-unejjam-nneġ mamnek a-bahra-sers-umenn, isawl s-ukušam yini-as «way-iwi, ittin fellak ddnub-nnek.» llan ġin kra n-imselmedn n-ššrâε ar-swingimn «maġ aylliġ a-isawl ġwad ġemkad? awal l-lkufr ayd-inna. ma-izġarn a-issitti ddnub abla rbbi waġdut?» imma anejjam-nneġ issen ġ-rruġ-ns madswangemn, yini-asn «maġ aylliġ a-tswingimm ġ-iġfawn-nnun ġemkad? ma-gisn-irġan, ad-iniġ i-ġwad ikušmen «ittin fellak ddnub-nnek» niġd ad-iniġ «nker, tasit imjdin-nnek ar-ttidut?» walayenni rad-awn-melġ nis-dâri tazeġġart ad-ssittiġ ddnub.» igrawl ġ-ukušam yini-as «nniġ-ak, nker tasit imjdin-nnek, teddut s-tgemmi-nnek.» inker ġakudan yasi imjdin-ns iffûġ ġ-lg^wddam n-mïddn-an. ar-teġġjabn kullutn ar-talġn rbbi ar-ttinin «ur-jji-nzri zund mayad.» »

yini-as bu-wġrib: «leġjb ayad a-g^wma. anejjam-ad tlla dârs lquwwa a-ijjuji imuġan, issenker-d willi mmutn, ifsi bnadm ula zġ-iskraf n-ddnub-ns. kullu mïddn-an, issitti fellasn tagat, walayenni menšġ ayd-s-ijra mayad?» yini-as-umaray: «ma-iteggan sin id-walf n-usegg^was ayad.» yini-as bu-wġrib: «ahh, ur-sur-iqama-unejjam ġ-ddunit-ad, walayenni ddnunit-ad sur fellas tqama tagat.» yini-as-umaray: «sfeld a-g^wma i-ma-ra-yk-iniġ. yuška-d yat-twal a-yġ-d-imel nis-izġar a-issitti tagat, walayenni ra-d-yuwri tis snat-twal ġ-isigg^wra n-ddunit. ġakudan a-ra-issitti tagat kullutt, irâr kulši zġ-lejdid.» yini-as bu-wġrib: «amâr yufan a-tlkem tasaεt-an a-g^wma, tuwri ddnunit tg tin lejdid. ašku ddnunit-ad therš bahra, ur gis kra l-lfaytt.» yini-as-umaray: «takmur-d tasaεt-an a-g^wma, walayenni ur-aġ-ifil rbbi ġ-ddunit-ad a-gis-ngawr bla lfaytt. ašku walli-d-yuškan a-issitti tagat, yuzn-aġ-d nkk^wni a-neawn willi-sur-f-tlla tagat. ikkat-tin ar-itekka kraygatt mani ar-iteawan kullu wanna yaġ kra, ar-itbeddad d-wanna iġεâfn. yiri ġinneġ a-neskâr ula nkk^wni ġemkan.» imnad-gisn-umaray izayd yini-asn: «nis-ur-ra-naf mamnek a-neskâr lġir ġ-ddunit ur-ta-tzri? nis-ur-nezġar a-ys-nzayd imikk n-ufulki nnaqs-as imikk l-lġ^wšant? zrayt, ma-ibnan tigemmi-ad? ma-iġzan anu? ma-izġan isġarn? ma-iferġn azegg^wâr? ma-issittin izran zġ-wakal? is-ur-skirn ġwilli zrinin kra l-lfaytt ġ-ddunit-ad?» yini-as bu-wġrib: «skern ġemkan ašku ran ad-d-feln i-tarwa-nsen ugg^wâr n-ma-dârsen-illan ntni.» yini-as-umaray: «ġemkan a-yġ-d-iqqann ula nkk^wni, baš a-d-nfel i-tarwa-nneġ ugg^wâr n-ma-dârneġ-illan?»

inker bu-wġrib ġakudan yini-asn: «fhemġ ġilad izd lfaytt išwan a-ra-yili i-tudert-inu. rad-didun-munġ ar-neskâr lġir i-wanna nemnaggâr, uwriġ-d ilemma ad-bnuġ tigemmi-nu zġ-lejdid.»

inin-as kullutn: «a-fellak-tili lbaraka n-rbbi.» yini-as-umsiggel: «ur-sur-ra-yk-nttini bu-wħrib. ra-yk-nttini bu-tgemmi l-lejdid.» ibdu-umaray ar-ittirir yat talġat zġ-imurign n-rbbi ar-ittini: «sebbħayt i-rbbi a-bnadm kullukn, talġem-t a-kullu imzdġen n-ddunit. tggut fellaġ leħnant-ns izgan, ur-ra-yag-ifel ġ-ddunit ula liħert.» ar-kullu-tasin talġat frāħen i-ngratsen.

15. amnaggār ġ-dār bw-ikeššudn

nkern ilemma kemmeln f-uġaras-nsen ġ-tagant. lliġ ftan ar-asn-iteawad-umsiggel f-ma-ysn-impla bw-ikeššudn, yini-asn: «ar-itemnad ġ-itrān, iban-as-d gisn nnur n-walli-tn-iħelqen. ar-itemnad ġ-tafukt d-uneġgay n-wasif, iban-as-d gisn lquwwa n-rbbi. ar-itemnad ġ-ijeddign n-tagant, iħer is-ieħzza dār rbbi ma-ifulkin. ar-itemnad ġ-ibeħħušn n-wakal, yissan izd taħkimt n-rbbi a-s-tyawskār. walayenni imla-yas leaql-ns nis-ginneġ-iħamħ walli-aġ-iħelqen, ur-sur-a-stt-ginneġ-itawi.» ftun aylliġ lkemmn tigemmi n-bw-ikeššudn. yall-umsiggel awal-ns iħer s-bab-ns, ur-d-isawl yan. issduqquer, ur-illi yan. gawrn ad-sunfun. izri yan-uħšmi ġ-gr isġarn, seqsan-t: «is-ur-tħrit bw-ikeššudn?» yini-asn: «uhu.» iseqsa-t-umsiggel: «is-a-n-ikella neġ da-d-itwurri ġ-kra l-luqt?» yini-as-uħšmi: «ur-issin tawuri-ns abla nttan.»

ġir ifessa-uħšmi s-sfeldn i-twada ġ-gr isġarn s-tn-d-ilkem bw-ikeššudn. ifrāħ bahra insallam d-umsiggel t-tazzwit yini-asn: «uk^wzeġ-d awal-nnun zġ-tugguġt. lliġ-as-sfeldeġ, aškiġ-d ħayna ad-srun-ssmarħābbaġ kunni ula asmun-nnun. kešmayt s-tgemmi.» isers-asn-d ikuzār n-d-waħil. lliġ gawrn kullu, yini-asn-umaray: «bw-ikeššudn-ad imla-aġ kra iħiyyan. lliġ isfeld i-wawal n-umsiggel yaški-d ħayna, ur-n-imaħl, ašku ieħzza dārs. ieħrd-aġ ula nkk^wni, ašku nga asmun n-umsiggel.» imnad gisn izayd yini-asn: «ġemkan a-iga rbbi. ġakud nna-ys-nġra s-ism n-unejjam-nneġ a-ra-yġ-isfeld. ur-ra-n-imaħl baš a-serneġ-issmarħābba, ašku ieħzza dārs walli-aġ-d-yiwin s-dārs.»

yini-as bw-ikeššudn: «ssneġ nis-illa yan iħelqen bnadm, walayenni illa-n ġ-igenna yatt^win ifel-aġ-d ġ-ddunit, kud yan immaġ f-iħf-ns.» yamz-as-umaray ġ-ufus yini-as: «ħer igdaħ n-igenwan, ur-a-kkerzn ula-da-meggern ula-da-ssmunun šħabt ġ-iħuna, walayenni ar-asn-yakka walli-tn-iħelqen kullu mad-ħtajjan. ħer ula ijeddign n-tagant mad-lsan, ur-t-akk^w-ilsi suliman ġ-lħibt n-tgeldit-ns. ašku a-g^wma, yan iħtafn tarwa ur-ra-tn-ifel a-tzayadn waħdutn. ra-tn-igabel ar-asn-ijjujad kullu maylli ħtajjan. iġ-a-neskār nkk^wni i-tarwa-nneġ ġemka, izd babatneġ n-igenna ur-ra-yġ-iskār ugg^wār n-ma-neskār i-tarwa-nneġ?» izayd-umaray yini-as: «ira rbbi a-ys-bedda-nttini f-kullu ma-yġ-iħemman ula kullu ma-neħtajja. illa ġ-wawal-ns: «ħalbat rbbi rad-awn-ifk, sigglat dārs ra-tafn, ssduqqrāt-n sers rad-awn-irħem.»

yini-as bw-ikeššudn «is-a-ginneġ-ithālla rbbi zund yan ithāllan ġ-tarwa-ns eħzzanin? walayenni yan ġ-a-tqaman tarwa-ns, is-ur-ra-fellasn-issitti ma-tn-issallan?» yini-as-umaray: «ġemkan-nnit a-ijran a-g^wma. yuška-d-unejjam-nneġ issitti fellaġ kullu ma-yġ-issiwidn ula ma-zġ-neksud, ieħmmer ulawn-nneġ s-sslamt ula rra.» isawl-d-umsiggel yini: «nešker rbbi fellas bahra.» inin wiyyaħ kullutn: «amin. amin.» iteħħieb gisn bw-ikeššudn iseqsa-tn: «is-tumnem kulluk^wn s-unejjam-ad?» yini-as bu-wħrib: «yuška-d a-issitti tagat f-ddunit.» tini-tfeqqirt «iššekšem-aġ-d s-untāl l-laman.» yini-ukessab: «imla-yag mamnek a-ra-namz rra n-rbbi.» yini ħamu l-lejdid: «irur willi ħšennin ad-fulkin ġ-dār rbbi ula mīddn.» yini-umzil: «iħālles ddn lli-fellaġ-illan.» yini g^wmas: «isker sslamt ġ-graġ d-rbbi a-ur-niksaħ zġ-wass l-leħsab.»

yini-umaray: «kullu mayad nnan aytmatn, illa dārneġ ġilad, walayenni ġ-mayd-d-iftan irayili ma-yug^wrn mayad. ašku s-teħkimt lli-s-iħleq rbbi ddunit-ad a-s-ra-isker ddunit l-lejdid. ratefnu ddunit-ad taqdimt s-leaħit, tyawskār ħayya teħmmer s-kullu ma-igan afulki. anejjam-nneġ, ar-as-ttinin mīddn «bab n-ssaħt» ašku ra-d-yuwri ġ-isigg^wra n-ddunit, issenker-d willi mmutnin iššekšem-tn s-tudert l-lejdid. inna nttan «ad-ur-tteħħjabm ġ-mayad, ašku ra-di-tašk tasahħ lli-ġ-rad-sfeldn kullu willi illan ġ-isemħal i-wawal-inu. ġakudan a-rad-d-ffūġn.» ira-ibħu willi sers umennin d-wiyyaħ yaħni, yawi dids willi ganin wins s-tudert lli-bahra-yufn tudert n-ddunit-ad.»

iseqsa-t bw-ikeššudn: «willi mmutnin, mamnek a-ra-d-nkern zġ-ddu-wakal? is-ur-a-ttwurri ddat tġ agdrur? mamnek a-ra-di-tnker?» yini-as-umaray: «ħer lmaħna l-lfaħer. talfahħert-ad

tekka-ttin tga yan-ugezzum n-ukeššud. asi-tt, tut sers s-terza, tkumt-stt s-tga tanağda. walayenni iğ-temdelt talfahert-ad ġ-wakal, ur-sâr-terkim ula teħşer. waħħa-stt-in-tfelt semmus isegg^wasn, ig-iyt tagerst niğd iga šşif, ġemkelli tga a-ra-bedda-tqama. ini-yyi, talfahert-ad, ma-stt-ikšemn aylliğ-tt-irur a-ur-sâr-teħşer?» yini-as: «leāfit a-stt-ikšemn trâr-tt tg talfahert.» yini-as: «imma leāfit, ma-tga? ašku leāfit lli-itehlakn kullu aynna tkem, nttat a-irurn takeššutt a-ur-sâr-tthelk. leājb aya, iga zğ-leājayb n-sidi rbbi. lliğ iżđar a-isker ġunškan ġ-uzemz-ad n-tagat, is-ur-iżđar a-isker ma-yuğ^wrn mayad ġakud lliğ ra-irâr kullši zğ-lejdid? ašku ra-irâr ddat lli-iđeāfn temmut, tg ddat iřhan tdum, irâr ddat n-ddunit-ad, tg ddat n-igenna.»

yini-as bw-ikeššudn: «šsaħt ayd tnnit a-g^wma, ašku zriğ-t ġ-ibeħħušn n-tagant. zund tasakemt n-waman, teđla ar-tteum ġ-ddu-waman. aynna-s-a-ttemeqqur, ar-teskâr iđarn, ar-ttwurri tg agru izegzawn ar-itak^{wi} f-iggi n-wakal. niğd zund yan-ubeħħoy, iġtaf iđarn ggutnin ar-iřetta tifrawin n-tuga, yan kra s-iga iblulli ar-issumum ijeddign ar-itaylal ġ-igenwan. lliğ iżđar rbbi a-ibeddl ibeħħušn, ur-ra-fellas-iřqu a-ibeddl ddat-nneğ ula nkk^wni n-bnadm.» izayd bw-ikeššudn yini: «mayad kullu iban i-walln n-yan issmuqquln. walayenni mra-ys-ur-d-tuškim kunni ur-rad-issanğ lemeāna-ns.» yini-umaray: «a-nešker rbbi ašku nttan a-yğ-d-issbayyenn lħāqq ġemkelli iga.»

alln awal-nsen kullutn ar-ttasin amârg «alğat rbbi ašku nttan a-ifulkin. ar-bedda-iskâr s-leħnant-ns izgan.» zrin kra n-uwssan dâr bw-ikeššudn, zaydn ilemma ad-kemmeln f-uğaras s-uduwwar n-umsiggel t-tazzwit. imun didsn ula nnta.

16. amnaggâr ġ-uduwwar

ffûğn zğ-tagant zrin zğ-gr igran, žern akal iqqur isteğ kullu. tra luqt anzar bahra. akmurn s-uduwwar, ar-sawaln i-ngratsen, abla tazzwit tfessa. tzri s-tama n-tamment tseqsa-tt: «is-ağ-d-iqqan nkki d-g^wma a-nddu s-uduwwar-nneğ? is-ur-nezđar a-n-nwurri s-dârun? ašku tarfufent a-yğ-illan ġid.» tini-as: «a-ur-tiksatt a-tazzwit. ra-didnneğ-yili walli iżđarn a-k^wn-issental zğ-kullu ma-isserfufunn.»

utn-in yan sin izmuzżâl tini-as tazzwit: «tqama-gigi-tfeqqirt-ad tigellint. issufğ-tt-id-urgaz-ns kksen-as tarwa-ns. tqama waħdutt ġ-tagant, ur-dârs yan a-gis-ithälla.» tini-as tamment: «nkk^wni n-ayt-sslamt, ur-dârneğ-izri a-nefru i-temğart. ġ-wass n-temğra ar-yakka-usli t-tslit leāhd i-ngratsen a-bedda-ttirin ar-tşbarn i-ngratsen.» tini-as: «leājb ayad.» tzayd tamment: «ašku ġ-isizwâr iħleq rbbi yan-urgaz ifk-as yat-temğart. ur-as-ifki snat niğd kkużt. ġemkan a-isker baš ad-temeawann i-ngratsen ġ-kullu ma-iřqan, ar-tefraħn i-ngratsen ġ-kullu ma-iřwan. imma tafeqqirt, ur-ta-nssin ma-ra-ys-yili ula mamnek a-ra-gis-ibarek rbbi, ašku illa ġ-wawal-ns «ğwilli ittirin rbbi, iğra-yasn-d ġemkelli iqşad, nssen is-a-ysn-iskâr afulki ġ-kullu ma-ysn-ijerrun.» umneğ awal-ad. ur-gis ššek, ira-ys-isker afulki.»

sur ftan s-d-iđer ġ-iħf n-umsiggel leādu-ns igidr lli-t-isserufenn ġayd izrin. sur mmağn iswingimn-ad ġ-iħf-ns s-a-iteršiš-unzar, amžen antal n-yat-tşğart n-igg. yini-as-umaray: «ma-yk-tt-isštiyyren ay-amsiggel?» yini-as: «a-wddi, a-ħali amaray, ktiğ-d yal-leādu illa ġ-tmazirt-ad. ur-ssineğ ma-ra-ys-skerğ.» fessan ar-temnadn ġ-unzar lli-iġarn. yini-as-ilemma-umaray: «žer igran-ad, iqqur-wakal-nsen. ħtajjan ayt-uduwwar-ad aman bahra. imma ġilad iğit-tn-d rbbi zund iğ-asn-d-niwi nkk^wni lbaraka zğ-igenwan. ġemkad a-iskâr s-leħnant-ns. ma-ra-tinit ay-amsiggel? is-ur-ra-neskâr ula nkk^wni afulki i-willi ginneğ iskern ma-y^wħšenn? ašku inna-unejjam-nneğ «ħennwat ġ-inuwwašn-nnun, tđalbem rbbi a-irħām ġwilli-kn-sserfufunnin. ġemkad a-s-ra-tgem zund rbbi lli-illan ġ-igenna.» » innad-gis-umaray yini-as: «ay-amsiggel, ur-ta-nssin ma-ra-isker rbbi ġ-uduwwar-nnun.»

lliğ ibbi-unzar, kemmeln f-uğaras-nsen. ftun ma-iteggan mnaşş n-tasaet, lkemn-in aduwwar s-ddegg^wat. iđer-asn leājb ašku ufan-in aduwwar ifessa, zund iğ-iħwa zğ-bnadm. ur-n-ufin yan ġ-igran ula ġ-imi n-tħanut. lkemn-in tigemmi n-umsiggel t-tazzwit, afn-in kra n-middn biddn ġ-imi. iseqsa-tn-umsiggel: «ma-ğid-illan?» inin-as: «tlla-tmađunt ġ-uduwwar kullut. kra immut, kra yakmur-d s-lmut. han jeddik igellin ġ-tgemmi, ifta gisent.» iseqsa-tn-umsiggel f-babas: «is-d-yuška niğd sur-n-illa ġ-temdint?» inin-as: «laħbar-ns ur-a-ssfraħent. illa-n ġ-lħābs.»

ikšem-ilemma-umsiggel t-tazzwit s-dâr-ufeqqir. irżem-d-ufeqqir alln imnad-d gisn, akmurn-in s-tama-ns. ar-itmešmuš yini: «amâr yufan a-d-ka-twurri a-stt-iżer yan ur-ta-ifti. kraygatt bnamd ar-ithâllaş f-lafçal-ns.» yini-as-umsiggel: «ur-fhimğ a-jddi ma-s-tnnit.» ar-talla tazzwit. sfeldn ilemma i-tijijt ġ-imi n-tħanut, tekšem-d-tfeqqirt tasi-d yal-lkas. tefk-t i-tazzwit tini-as: «fk-as-t a-isu.» iteġġeb-umsiggel t-tazzwit. fken-t i-ufeqqir, yamż lkas isu asafâr. iqen ilemma alln-ns yawi-t-iydş. ffûġn ar-kullu-allan, ur-ssinn is-ra-idder niğd ra-immt.

issmun-tn-d-ilemma-umaray yini-asn: «yağ-uzal. ml-ağ maniğ illa kra l-leayn, ašku ur-ra-nagg^wm zğ-wanu-ad.» ddun awin-d aman zğ-leayn. tzri yat tasaet, ċernt tillas, munn-d kullu ġ-tuzżunt n-tgemmi żalln inin: «wa-rbbi siditneğ, kiyi a-iħelqen ddunit ula kullu ma-gis-illan. nssen is-teżđart a-tjjujit afeqqir. nđaleb zğ-gik a-tssbayyent taħkimt-nnek ula leħnant-nnek ġilad i-ayt-uduwwar-ad, trâr-as-d şşaht-ns, s-ism n-unejjam-nneğ.» inin kullutn: «amin.»

tzri tasaet yađni, yawi-tn-iydş kullutn, abla amaray d-umsiggel a-yuwzen. ma-iteggan kraġt tasaein s-d-ittfaq-ufeqqir, iđaleb-asn a-isu, fken-as. nkern zikk şbaħ, sur igen-ufeqqir. kšemn-d-wadġarn, awin-asn-d tag^wlla. iseqsa-tn-umaray: «nizd ġir ayt-uduwwar-ad a-iheršn s-tmađunt niğd ula iduran yađni?» inin-as: «ġir nkk^wni. ħaaqqan iħâlles-ağ rbbi f-lafçal-nneğ. ašku iduran yađni, ihenna dârsen lħal.» iddu-ilemma-umaray d-umsiggel ad-żern anu. ur-asn-iban yat, walayenni tlla gis yat tujjuġ y^wħšenn. igg^wz-umaray ayliğ ilkem aman, iğli-d ilemma yini-as i-umsiggel: «ieġammer s-iselman.»

wurrin s-tgemmi ad-d-ġern i-willi didsn munnin. afn-in afeqqir igawr ġ-lefrâş-ns, titti zğ-gis tawla. lliğ-tn-izra yini-asn-d: «aşkad-d kulluk^wn, a-yuwn-iniğ kra.» munn-d kullu fellas. yini-asn: «ha-nkki skerğ ma-yyi-issşeşşamn. ašku sfeldeğ s-tkerkas n-tilli ikkan griyi t-temğart-inu.» yamż ilemma i-tfeqqirt ġ-ufus yini-asn: «tamğart-ad tambarkit, nttat a-yyi-ikkisn i-lmut. nkki skerğ gis lear, nttat tesker gigi lħir. nkki ssufegğ-tt zğ-tgemmi, imma nttat tssufegğ zġigi tawla. inyayt-iyi, ma-yyi-d-iqqann ġilad?» fessan kullutn, isawl-d-umaray yini-as: «awi-tt a-ħali, ġemkelli ira rbbi. tamğart-nnek a-tga, ašku ityara «aynna issmun rbbi, a-t-ur-ibđu bnamd.» » frâħn kullu s-wawal-ad. yini-asn-umsiggel: «nżra ġassad is-iżđar rbbi a-d-issmun winna bđanin.» yini bw-ikeşşuđn: «iżđar a-yğ-d-yakka kullu ma-neħtajja.» yini bu-wħrib: «iżđar a-ibnu aynna iħ^wlan.» yini-ukessab: «iżđar a-yğ-ifukku zğ-tassast nna-ğ-lla.» yini ħamu l-lejdid: «iżđar a-irâr ma-y^wħšenn s-ufulki.» yini-umzil: «iżđar a-zğ-ginneğ-issitti kullu ma-yğ-işşeşşamn.» temnad-kullu-gisn-tfeqqirt tini-asn: «iżđar a-yğ-işšekšem s-laman. ašku inna-yyi ġ-twargit «ğ-tudert n-ddunit-ad a-ğ-ra-tżert afulki n-rbbi.» hati ġilad zriğ-t.»

sur a-sawaln s-d-ikšem yan-urgaz. tut tazzwit s-t^wġiyit tna: «ha-baba.» iga babas n-umsiggel t-tazzwit, ig yus n-ufeqqir t-tfeqqirt. azzeln dârs, ar-kullu-sawaln ar-smeqsan i-ngratsen ar-tşkarn rbbi. iđaleb zğ-gisn ad-fessan baş a-ysn-yini f-ma-ys-ijran: «yan-wass nniğ i-bu-şi a-yyi-iħâlles. ur-iri, mmağğ dids awin-iyi s-lħâbs. walayenni şkerğ sidi rbbi f-kullu mayan, ašku mnaggârğ-n sin miđdn ġ-lħâbs. seqsağ-tn mad-skern, inin-iyi ur-skirn kra y^wħšenn. yat-tğawsa kad-dârsen-illan, ar-tzallan i-rbbi s-ism l-lmasiħ. nniğ-asn «ur-igi leib a-ttżallam.» lliğ-tn-seqsan ur-gisn-ufin kra iffûġn lqanun, rżemn-asn ġakudan. walayenni sawln didi f-lmasiħ, inin is-t-id-yuzn rbbi a-isker leăhd n-sslamt ġ-gras d-bnamd. ieġjb-iyi-wawal-nsen. seqsağ-tn maniğ sfeldn i-kullu mayad, inin-iyi is-ggutn willi umennin zund ntni ġ-tmazirt-nneğ.»

lliğ sfeldn i-ġunşkid, frâħn kullutn ar-tşkarn rbbi. inker-ilemma-umaray yamż ġ-babas n-umsiggel t-tazzwit yini-as: «nżra ġassad nizd şşaht a-iga-wawal n-unejjam-nneğ lliğ inna «nkki a-igan tifawt n-ddunit. wanna didi itmunun, rad-as-tili tifawt n-tudert, ur-ra-sâr-ifettu ġ-tillas.» » iteġġeb babatsen, imnad kullu gisen iseqsa-tn: «izd ula kunni tumnem s-lmasiħ?» yini-as-umaray: «ağaras l-lmasiħ, umzen-t ayt-uduwwar-nneğ ġ-zman.» iteġġeb babatsen s-ugg^wâr iseqsa-t: «willi zrinin, is-umenn ntni s-lmasiħ?» yini-as: «ma-gisn-iggutn gan imasiħiyn, ilin gisn ula leulama meqquurnin. gan ayt-tmazirt-nneğ, tyawssann sur s-ğassad ġ-ddunit kullutt.» izayd-umaray yini-as: «feln-ağ-d yal-lektab iqdemn, ityara gis f-ma-isker-unejjam-nneğ lmasiħ ula ma-inna.» iseqsa-t: «is-sur-dârun-illa lektab-ad?» yini-as: «sur dârnneğ illa. waħħa ikka ġunşkid n-usegg^was, ur-zğ-gis-tħeşşa kra n-tuwriqt.» iseqsa-t: «is-a-kullu-taqram ġ-lektab-ad?»

yini-as: «kud yan gitnneġ ar-zġ-gis-itasi ġaylli ira, yara-t baša a-t-iħšu i-tudert-ns.» lliġ sfeldn i-mayad fraħn kullutn, teħjben ġ-maylli isker rbbi.

17. tajemmaġt ġ-uduwwar

ddun ilemma s-wanu. ar-ssittin iselman s-ddlwat, ar-n-teffin aman ġ-yan mani iħwan. ġemkan ad-ħedmen semmus-uwssan aylliġ ssgusn anu, gn-in gis yan-usafar ma-ineqqan aynna sur gis iqaman.

ġakudan ad-d-ruħn kra n-mıddn, zzukren-d yan-ufruħ ityassas s-izakarn. yak^{wz}-t-umsiggel nizr idr a-iga. iseqs a mıddn-an: «ma-yuwn-isker?» inin-as: «wašš-ad yuk^{wr}-aġ tamugayt. ayyur lli-izrin yuk^{wr} tumezzin i-ayt-sukka. imal ġassad yuk^{wr} aq^{wr}-rab i-eaddi ġ-tebħirt. d-ġwad a-sttin ikkan yuk^{wr} šsenduq n-tħanut ġ-uzemz lli-ġ-k-ssemsern mıddn zġ-uduwwar.» yini-asn-umsiggel: «eafak^{wn}, flayt-iyi nkki dids a-sers-sawleġ.» biddn ġ-uġaras, yini-as-umsiggel: «wa-igidr, nizr ššaħt teskert kullu mayad?» yini-as: «a-wddi, immut baba d-inna s-tmađunt-ad, d-aytma mezzinin ur-darsen yan abla nkki. d-nkki ġilad ra-yyi-awin s-dar-umġar.» yini-as-umsiggel: «a-ur-asn-tasit lhemm a-igidr. ra-gisn-nthalla ard-di-tuwrit.» yini-as ilemma igidr: «way-amsiggel, maħ aylliġ trit a-gigi-teskert afulki d-nkki skerġ gik lear?» yini-as: «ra-yk-iniġ maħ, tefraħt ula kiyi tissant aġaras n-sslamt.»

ġ-id-an a-iwarga-umsiggel, izer ġ-twargit-ns yal-lmalak ibidd ġ-tħanut lli-ġ-a-igan-ufeqqir. ifk-as-d lmalak aġelzim, iml-as maniġ a-iqqaz ġ-uwzu n-tħanut-an. ar-iqqaz ar-iqqaz aylliġ ilkem kra iqqurn, izayd iġza aylliġ-as-iban yan šsenduq imeqqurn n-ukešsuđ. irzem šsenduq yaf-t-in ieħmmer s-uwrġ d-nn^wqert. lliġ-d-ittfaq ġ-ššbaħ, iddu ieawd i-jeddis f-ma-iwarga. imnad-gis-ufeqqir yini-as: «hati ilkem-d-uzemz ad-ssruħġ lamant lli-d-dari-ifel sidi rbbi. awi-d aġelzim» ibdu-umsiggel ar-iqqaz ġ-wakal n-uwzu-lli, aylliġ ilkem kra iqqurn. issitti akal aylliġ-d-iban šsenduq zund walli izra ġ-twargit. rżemn-t afn-t-in ieħmmer s-tanbalin t-tzerzay n-uwrġ ula nn^wqert.» iseqs-a-t-umsiggel: «mani-d-serk-ikka lħir-ad a-jeddi?» yini-as: «baba nkki, ikkat-tin iga ašyyaġ ġ-dar-ugllid, ifel-iyi-d kullu mayad yini-yyi «ħdu lamant-ad ar-iġ-tufit yan izđarn a-isker sslamt ġ-graġ d-rbbi ula ġ-gr bnadm d-wadjarn-ns ula ġ-gr bnadm d-iħf-ns. hati ġilad issbayen-aġ-d rbbi is-d-iruh-uzemz n-sslamt.» yini-as-umsiggel: «walayenni ma-ra-nesker s-lħir-ad a-jeddi?» yini-as: «ra-sers-nesker lħir. zayd ay-iwi ieħzzan, tebnut yat šškwila lli-ġ-rad-afn tarwa mezzinin ljawab f-kullu iseqsitn-nsen, tebnut yat-tgemmi n-tmađunt ma-ġ-a-tjjujim winna heršnin, tebnut yat-tgemmi n-twuri ma-ġ-a-teħdamn winna ħtajjanin. tefkt tudert l-lejdid ula rrja iħšan i-kullu ayt-uduwwar-nneġ.»

yini-as-umsiggel: «wa-jeddi, tżrit-n kullu mayad zġ-tugguġ. tefhemt-t tissant-t ur-ta-ijri.» yini-as: «nkki ur-ssineġ yat, walayenni ar-bedda-terjuġ zġ-tasaet lli-ġ-d-ilul-warraw ġ-gr-uwsman d-igig ar-idšša. ġ-id-an ad-nniġ «lfertunt a-d-izwurn i-warraw-ad, nttan a-ra-ys-igg^wru, ilul-d ġ-tillas ra-yġ-izwur s-tifawt, ilul-d s-uwsman d-iggign ra-yġ-issennu zġ-kullu ma-ikkatn.» hati ġilad ay-amsiggel, tkemmelt ġaylli swangmeġ ašku tufit aġaras lli-itawin s-sslamt.» iseqs-a-t-umsiggel: «is-tument a-jddi s-unejjam-nneġ?» yini-as: «zriġ nkki yan izđarn a-irar lear s-lħir, irar tazit s-sslamt, irar imeħtawn s-lefraħ, irar ma-y^wħšenn s-ufulki, irar inuwwašn ad-gn imedd^wkkal eħzzanin. zriġ lmüejizat lli-isker ġ-gratnneġ. ma-yyi-iħeššan ugg^war n-mayad baš a-sers-amneġ? ur-illi ma-izđarn a-isker sslamt ġ-gr bnadm d-rbbi, isker sslamt ġ-gr bandm d-wadjarn-ns, isker sslamt ġ-gr bnadm d-iħf-ns abla nttan.» izayd-ufeqqir yini-as: «ha-ġilad, kemmelġ ma-fella-ityaran, sselkemġ lamant n-rbbi. maħleġ nkki ġ-ddunit-ad, riġ ad-kšemġ s-illi izgan idum. tlla dari ttiqa ġ-walli-s-umneġ nis-ra-igabel lamant-inu ar ass igg^wran.» ar-yalla-umsiggel, yini-as-ufeqqir: «a-ur-tallat ay-iwi. ra-k-felġ ġ-lehna d-rraħt ar-d-daġ-nmaggar ġ-igenna.» ġir inna awal-ad s-teffüġ rruħ-ns.

tqama-tfeqqirt tzdeġ d-umsiggel d-uwlltmas, ar-tssenwa ar-di-taggm ar-teggü, ar-gisn-tthalla ntni d-inbgyun-nsen d-aytmas n-igidr. meawann kullutn ad-bennun maylli-f-tn-yušša-ufeqqir. imma babatsen iwurri s-temdint, yazn-asn-d yat-tebrat isawl-asn-d gis f-twuri-ns ula f-aytmtn imasiħiyin lli-d-itemnaggar ġ-temdint.

lliġ zrin kra n-iyren, nkern inbgyun. kraygatt yan ira a-yuwri s-tmazirt-ns, abla tafeqqirt tqama. kud sin-iyren ar-di-twurrin inbgyun-an s-dâr-umsiggel t-tazzwit, ar-kullu-tmunun ar-talġn rbbi, ar-aqran zġ-wawal-ns ar-zzeamn i-ngratsen. ass f-wass ar-isselmad-umsiggel ġ-šškwila ar-t-seqsan tarwa f-kullu ma-ur-ssinn, ar-asn-imala leilm n-ddunit d-win igenna ġ-lkutub lli-as-di-tawin ayt-sslamt. ar-tteħdam tazzwit ġ-tgemmi n-tmaħunt, ar-takka isafârn n-tfeqqirt i-wanna yaġ kra. ħedmen wiyyaġ ġ-tgemmi n-twuri, ar-skârn ifuwwa n-taħuġ, ar-skârn şandara n-ilm, ar-skârn ifeşkan d-irukutn n-ukeşşuġ. išwa idus kullu mad-teħdaln ar-t-zzenzan ġ-ssuq, ar-ttirin miħdn sslaet-nsen ar-ttinin «ħtaġ a-idusn tşwu. hati leħdemt n-ayt-umsiggel ayad.»

zrin-iyren aylliġ itahl-umsiggel tamment, skern leħhd izgan a-bedda-temeawann ar-ttirin ar-tşbarn i-ngratsen. lliġ-d-iffûġ igidr zġ-lħăbs, yamz ula nttan aġaras n-sslamt, t^wgraz-t f-kullu ġaylli isker y^wħşen. tzer tazzwit is-ibeddl igidr bahra, ar-iteăwan wanna iran a-ilmed tawuri l-lejdid. iħdaleb-n ilemma tazzwit, skern ula ntni leħhd izgan i-ngratsen.

d-ġemkad a-s-ieămmer-uduwwar s-sslamt ula lbaraka n-rbbi. iggut ma-d-ittaşkan a-izer mamnek ad-skârn ayt-umsiggel. iggut ma-yumenn ġ-uwssan-an ar-tawin laħbar s-iduran yaħni. d-ġemkan a-s-a-ttazayad sslamt n-rbbi ġ-tmazirt-nneġ ar-ttruħ kraygatt mani. ar-tasin amârg ar-ttinin «wa-rbbi siditnneġ, ism-nnek a-imeqqurn ġ-ddunit kullutt.» ar-daġ-ttinin «akal win rbbi a-iga, wala kullu ma-gis-illan. ddunit tin rbbi a-tga, wala kullu ma-gis-izdeġn.»

18. tajemmaet n-umsiggel d-bubker

zrin-iyren d-isegġ^wasn. lulu dâr-umsiggel t-tamment iferħan t-tferħin. yan-wass yuška-d dârs ayt-zzawit bubker, iga tħaleb imeqqurn ġ-temdint. insallam-dids-umsiggel s-lefrăħ, iššekšem-t s-tgemmi yini-as: «a-si-bubker, nesfeld izd argaz ifulkin a-tgit, trit bedda a-teskârt ma-irħan rbbi.» yini-as bubker: «a-isseġzif rbbi leămr-nnek ay-amsiggel. ula nkk^wni nesfeld fellawn izd miħdn fulkinin a-tgam, ar-teskârm lħir i-kraygatt yan.» izayd bubker yini-as: «şamħ-iyi ay-amsiggel, riġ a-k-seqsaġ f-ma-s-tumnem ula mamnek a-teăbadm rbbi.» yini-as-umsiggel: «şukran a-si-bubker. ra-yk-iniġ f-mad-ssneġ.»

gawrn ilemma, tawi-asn-d tamment atay. yasi bubker lkas-ns yini: «bismillah.» yini-umsiggel ula nttan: «bismillah.» ifrăħ bubker isu, yini-as: «ifulki-watay n-tmazirt-ad. zriġ-k ttnit bismillah zund nkk^wni.» yini-as-umsiggel: «wa-si-bubker, s-ism n-sidi rbbi a-s-a-neskâr kullşi. mra-ys-ur-aġ-iteawan nttan, ur-ra-niħdar i-yat. aşku nttan a-yġ-yakkan şsaħt ula leaql ula kullu ma-dârnneġ-illan.» ifrăħ bubker s-wawal-ad. zaydn jmăen i-ngratsen f-teħkimt n-rbbi ula leħnant-ns.

iħdaleb-as ilemma bubker: «ini-yyi a-g^wma amsiggel, mamnek a-tzallam?» yini-as-umsiggel: «tażallit-nneġ tga ġemka. illa f-yan a-ijjujad iħf-ns, yissan is-ra-isawal d-walli iħelqen igenwan d-wakal. ma-tswangemt a-si-bubker, ma-gisn-işqan nizd a-nsird ifassen-nneġ niġd a-nsird ul-nneġ?» imnad gis bubker yini-as: «ul-nneġ a-işqan.» yini-as-umsiggel: «nkk^wni, akud nna-nra a-nzżall i-rbbi da-zwâr-nsiggil ġ-uwł-nneġ a-nissan is-ġinneġ-illa kra issheşşamn. nzżall ilemma s-ism l-lmasiħ lli-d-yuşkan a-yġ-issġus zġ-kullu ma-y^wħşenn.»

iseqsa-t: «izd s-taerabt a-s-a-tzallam?» yini-as: «rbbi issen i-kullu iwalyun, ifhem kraygatt lluġa. ar-dids-nsawal s-tşelħayt.» iseqsa-t: «ma-ttinim ġ-tzallit-nnun?» yini-as: «ar-nteħmad rbbi, aşku nttan a-iħelqen ddunit ula kullu ma-gis-illan. ar-t-ntşkar f-rrħămt-ns ula leħnant-ns ula f-kullu ma-yġ-iskâr ifulki ġ-kraygatt ass. nħaleb zġ-gis a-yġ-iguwwed, issdus-aġ ġ-uġaras n-ufulki. nzayd ilemma nħaleb-as f-aynna-yaġ-iħeşşan ula f-ssibt n-wadjarn-nneġ nna-iherşen. nħaleb-as a-ibarek ġ-imeddukk^wal-nneġ ula inuwwaşn-nneġ.»

yini-as bubker: «ifulki kullu mayad ay-amsiggel. is-trit a-yyi-tmelt iwalyun ma-s-a-tzallam?» yini-as: «yan-wass illa lmasiħ ġ-yan-udġar, ħalben-as imħđarn-ns: «ml-aġ mamnek a-ntzalla.» yini-asn «tzallayt ġemkad, tinim i-rbbi: wa-babatnneġ lli-illan ġ-igenna, a-yili luqr i-ism-nnek, taşk-id-tgeldit-nnek, yili ma-k-irħan ġ-ddunit ġemkelli illa ġ-igenna. fk-aġ-d ġassad aġrum lli-neħtajja i-wass-ad, tşameħt-aġ f-lħşant lli-nesker, ġemkelli nşameħ nkk^wni i-willi ġinneġ iskern lħşant. tssanft fellanneġ kullu ma-ra-yġ-n-ildin a-nesker ma-y^wħşenn, tġjenjemt-

aġ zġ-iblis.» » lliġ ikemmel-umsigġel awal-ad, yall bubker alln-ns s-igenna yini: «amin a-sidi rbbi, amin a-sidi rbbi.»

iseqsa-t-daġ bubker: «mennawt-twal a-ttżallam ġ-wass?» yini-as: «ur-fella-tyawfrađnt tasaġin a-bubker, walayenni ġakud nna-yġ-iġġben. ar-nteħmad rbbi ġakud nna-d-nenker zikk ŗbaħ. d-ġakud nna-di-tters lmunt ar-t-ntŷkar f-lbaraka-yan. ar-tżallaġ t-tarwa-nu ur-ta-ilkim kud yan tawuri-ns. da-tżallaġ ġ-uġaras ula ġ-dâr-twuri. ar-tżallaġ daġ d-imeddukk^wal-inu nna-d-dâri-yuŷkan. da-tżallaġ ula t-temġart-inu ur-ta-ginġ.»

iġawd-daġ iseqsa-t bubker: «is-kullu-munn ayt-uduwwar-nnun d-uġaras-ad a-g^wma? is-a-kullu-skârn zund kunni?» yini-as-umsigġel: «illa ma-yumżen aġaras-ad, yili ma-yumżen iġarasn yađni. illa-uwday yăġqub bn-iŷħaq ar-itżalla tazallit-ns, yili-waġrab si-moħammed ŷŷrif ula nttan ar-itżalla tazallit-ns, ilin wiyyađ.» iseqsa-t bubker: «is-ur-tlli tazit ġ-ingratun?» ar-iđŷsa-umsigġel yini-as: «uhu, aŷku aytmatn a-nga. neŷker-t i-rbbi, nezdeġ kullwaġ s-sslamt ġ-ingratnneġ. ar-aġ-tuqqarn ar-tn-ntuqqar, ar-aġ-teawann, ar-tn-ntġawan.» iseqsa-t: «imma tarwa-nnun t-tarwa-nsen, is-ur-a-temmaġn i-ngratsen?» yini-as-umsigġel: «uhu, ar-kullu-teħđarn ar-tġeabn ar-tefraħn i-ngratsen.» iseqsa-t bubker: «is-ur-d-iqqan mġddn ad-kullu-gen yan baŷ a-ur-tili tazit ġ-ingratsen?» yini-as-umsigġel: «żer iġdađ ar-gerrun ġ-igran. kra gisn ar-itazzal, kra ar-itak^wi, walayenni ur-a-tżin f-mamnek a-d-iqqan yan a-ifettu. ar-kullu-zeddeġn s-sslamt ġ-ingratsen. iġ-illa luqr ula liħtiram i-ngratnneġ, ra-kullu-nezdeġ ġ-lehna.»

yini-as bubker: «tbarek allah ġlik ay-amsigġel. ŷamħ-iyi, iġ-ra-k-seqsaġ f-yat-tġawsa yađni.» yini-as: «ur-gis bas a-si-bubker, zayd tseqsat-iyi.» yini-as: «ar-ttinin kra n-mġddn nis-tbeddlem linjil lli-d-yiwi lmasiħ.» imnad-gis-umsigġel yini-as: «ma-yk-ibann a-si-bubker? imħđarn nna-illan d-kra n-nnabi, nis-rad-iżđarn ad-beddln awal-ns s-kra n-wawal yađni? nis-ur-rad-dârsen-eăzzan iwalyun n-nnabi-an ugg^wâr n-tudert-nsen? aŷku lamant-an, ifel-tt f-umggerđ-nsen. inna lmasiħ s-iħf-ns «rad-ittin igenwan d-wakal walayenni ur-sâr-ittin iwalyun-inu». ġ-uwssan lli-ġ-illa lmasiħ ġ-ddunit-ad, ar-itekka kraygatt mani ar-iskâr lħir. ar-dârs-ttaŷkin mġddn ggutnin ġ-uwssan-an, żern ma-iskâr sfeldn i-ma-ittini. is-rad-iżđarn ad-kullu-ttun awal-ns d-isekkirn-ns? nis-rad-qbeln kra n-wawal ur-igin awal lli-mi-dârs-sfeldn?» yini-as bubker: «uhu, ur-ra-t-qbeln.» izayd-umsigġel yini-as: «ġakud lliġ ityara linjil l-lmasiħ, ilkem kullu tisgyu n-ddunit. mra-ys-nnit-ran ad-beddln awal-ns, is-rad-iżđarn ad-beddln ġ-kraygatt mani ma-ityaran ġ-lektub-an, ssengaddan-tn, rarn-tn ad-d-kullu-mŷaŷkan ġ-ddunit kullutt?» yini-as: «uhu, ur-rad-iżđarn i-mayan.» yini-as-umsigġel: «a-si-bubker, linjil-ad dârnneġ illan, linjil iŷħan a-iga. ur-jji-itbeddl. aŷku rbbi a-t-igabeln, ur-yujji mġddn ad-ssinifn awal lli-f-tn-yuŷsa.»

yini-as bubker: «lliġ ġriġ nkki ttariħ n-tmazirt-nneġ, teăjġbeġ ġ-mamnek ad-skârn imasiħiyin imzwura f-sslamt. ur-a-tasin ssif ula da-temmaġn d-mġddn yađni. ur-a-ttirin ad-nrun wiyyađ ula da-tn-trâran s-ifaddn. ar-ġir-sawaln d-mġddn f-uġaras l-lmasiħ, ar-tn-teawann ġ-iŷabukn n-kraygatt ass, aylliġ ilkem-wawal-nsen ddunit kullutt.» yini-as-umsigġel: «teġżant a-si-bubker. lmasiħ ur-jji-yusi ssif ula issenker imiġ. sslamt a-f-yuŷsa imħđarn-ns, yazn-tn ilemma ad-eămmren ddunit s-leħnant n-igenna. aŷku linjil, tga lemeăna-ns «leħbar ifulkin», ar-aġ-imala mamnek a-neskâr afulki i-kullu mġddn s-lefrăħ izgan idumn.»

yini-as bubker: «illa dâri yan-useqsi yađni. willi umennin s-lmasiħ, maħ aylliġ a-ys-ttinin yus n-rbbi? ma-tga lmăena n-wawal-ad, aŷku rbbi ur-a-itetahal ula da-itaru?» yini-as-umsigġel: «illa dârk lħăqq a-g^wma bubker. rbbi ur-igi zund bnadm, ur-a-itetahal ula da-itaru. lemeăna-yad urd ġemkelli-stti-teqsaġt kiya a-tga. is-tssent mamnek a-d-ilul lmasiħ?» «nssen-t kullwaġ.» «yuzn-d rbbi lmalak jibrayyil s-yat-tefruħt ism-ns maryam. yini-as lmalak «hati ra-terbut, tarut yan-warraw.» tini-as maryam i-lmalak «mamnek a-ra-yyi-yili mayad? ur-dâri argaz.» yini-as: «ra-d-fellam-igguz rruħ n-rbbi, tdl-km-teħkimt n-rbbi. mayad a-f-ra-nttini i-warraw-an amżlay lli-ra-tarut «yus n-rbbi.» » yini-as bubker: «iŷħa-wawal-ad. nssen iz-d-ilul lmasiħ zġ-rruħ n-rbbi ula taħkimt-ns. ur-yaggug-wawal-ad f-walli dârnneġ illan.»

yini-as-umsigġel: «imma yan-d-iluln zġ-waħliġ n-teăyyalt bla argaz, ur-ra-ig zund mġddn yađni.» yini-as bubker: «nssen is-isker lmasiħ lemeăjizat ugg^wâr l-lanbya yađni.» yini-as-umsigġel: «ŷŷaħt ayd tnnit a-g^wma bubker. aŷku ar-dârs-ttisfyun ibukađn, ar-fettun ikuŷamn, ar-

tġusn injdamn, ar-seflidn iġerġar, ar-d-nkkern willi mmutnin. umenn sers miċċdn ggutnin, aġku tban gis lbaraka n-rbbi ugg^wâr n-kullu lanbya lli-zrinin. kullu mayan, iżġar-as aġku ur-igi zund nkk^wni. ddat-ns tga ddat n-bnadm, walayenni rruġ lli-gis-illan, iga-t rruġ lli-d-fellas-igguzn ġ-udis n-innas. ssift-ns tga ssift n-urgaz, walayenni taġkimt lli-gis-illan tga-tt-teġkimt n-igenna.»

izayd-umsiggel yini-as: «mayan a-f-ur-jji-iskir lmasiġ kra y^wġšenn ula kra iġibn.» yini-as bubker: «nssen izd lanbya kullutn ar-tġalabn rbbi a-ysn-iġfer ġemkelli zġ-gis ntġalab nkk^wni.» yini-as-umsiggel: «t^wġzant a-bubker, yan gisn iġaleb rbbi a-ys-iġfer sebġin-twal. imma lmasiġ, ur-jji-iġaleb a-ys-iġfer ħetta yat-twal. yan-wass iseqsa miċċdn «manwa gigun a-fella-izzġan kra n-ddnb?» fessan ntni, ur-dârsen ma-ttinin. yan-wass yaġni fkan fellas tugg^wa-yad «ur-jji-iskir kra n-ddnb.» kullu mayad imla-yaġ nis-ur-igi nttan zund miċċdn yaġni.» yini-as bubker: «fhemġ ġilad maġ aylliġ a-ys-ttinim yus n-rbbi. amzwaru aġku ilul-d zġ-rruġ n-rbbi, tis snat aġku tlla-gis-teġkimt n-rbbi.» yini-as-umsiggel: «t^wġzant a-g^wma bubker, walayenni tlla sur tis kraġġ. aġku ifka-yas rbbi a-isker kra mi ur-zġarn lanbya. yuzn-d walli-ġ-ur-illi leiġ a-yasi leiġ n-wiyyaġ. yuzn-d walli-f-ur-illi lġukm l-lmut a-immet ġ-leblaġt-nneġ nkk^wni.»

iswangem bubker, yini ilemma: «fhemġ ma-ttnit ay-amsiggel, walayenni kra ginneġ ar-ittini ur-immut lmasiġ. ġaln-uwdayn is-t-nġan walayenni iga kra n-yan yaġni.» yini-as-umsiggel: «šamġ-iyi a-g^wma bubker, a-yk-meliġ ma-inna lmasiġ, ur-ta-t-umzⁿ-uwdayn. inna «ra-nddu s-temdint n-urušalim. ra-yyi-n-dġin s-gr ifassen n-inmġurn n-uwdayn. rad-fella-ġkamn s-lmut. ra-gigi-teġnazn ssufsn fella leiġdn-iyi nġen-iyi. walayenni ġ-wis kraġ-uwssan rad-d-nekreġ zġ-lmut.» issen lmasiġ ma-ra-ys-ijru, inna-yasn awal-ad kraġġ-twal afad a-ur-t-ttun. lliġ-d-mšaškan-uwdayn d-rruman a-t-nġen, issann kullu nizd yus n-maryam a-iga. lliġ-t-nġan, tbidd innas d-aytmas d-imġarn-ns ġ-tama-ns. ntni ssenn bahra nizd nttan a-iga. lliġ-d-inker zġ-lmut isawl didsen, išš didsen, iml-asn timitâr lli-feln imsmârⁿ ġ-ifassen-ns d-iġarn-ns. mamnek a-ra-ibidd yan ġ-lg^wddam n-innas d-aytmas d-imeddukk^wal-ns bla-t-uk^wzn?»

yini-as bubker: «walayenni is-ra-yajj rbbi yan igan nnabi a-imm^t zund yan yuk^wrn niġd yan inġan rruġ?» yini-as-umsiggel: «rbbi a-iqšadn mayan zġ-isizwur a-g^wma. ityara-nnit kullu mayad ġ-warratn l-lanbya n-zman, imla-ysn rbbi nis-ra-imm^t lmasiġ. aġku ira a-isker s-idammen l-lmasiġ yal-leġhd l-lejdid ġ-gras d-bnadm. d-lmut-ns a-s-yusi lmasiġ lġukm lli-illan f-ddunit. izri nttan ġ-leġdab l-leqber afad a-ur-zġ-gis-nzri nkk^wni. inna nttan «lġaġq ayad, lġaġq a-rad-awn-iniġ. iġ-ur-iġer-waqqa n-irdn ġ-wakal imm^t, waġdut a-ra-iqama. walayenni iġ-imm^t ra-d-yawi ššabt iggutn.» ur-iqama waġdut nttan, aġku inker-d ġ-wis kraġ-uwssan ġemkelli-s-inna i-imġarn-ns. yall-t ilemma rbbi s-igenna, ar isigg^wra n-ddunit ra-d-yuwri. ra-issmun kullu willi sers umennin, yawi-tn dids s-tudert idumn, tili-as ššabt iggutn.

izayd-umsiggel yini-as: «wa-g^wma, ra-yk-iniġ yat lmaġena. iġ-išuġ-waġu itjehhedn, da-issuguf tuga iqqurn f-uwdm n-wakal. ha-iwalyun l-lanbya zund aġu ad-gan, ar-ssittin lġhalt zġ-bnadm. imma akal, urd aġu ka-iġtajja ma-issugufn tuga iqqurn. iġtajja ula anzar ma-d-issemġayn tuga l-lejdid. ha-bnadm, urd lanbya ka-iġtajja ma-d-itawin lušiyat ula lefrayed. iġtajja ula ma-t-itġammarn s-lbaraka n-igenna ula lquwwa n-rbbi. imla-yaġ lmasiġ is-iġdar a-yġ-iskâr kullu mayad. ifka-yaġ a-neġmmer s-rruġ n-igenna ma-yġ-itġawann ġ-kraygatt luqt. hati rruġ-ns a-yġ-ideġġin ar-aġ-issdus ar-aġ-issfraġ. ar-aġ-itġammarn s-teġkimt-ns ula leiġnant-ns, ar-aġ-itguwwad ġ-kullu ma-neskâr. ar-t-ntškar bahra f-lbaraka-yad-aġ-ifka.»

iswangem bubker yini-as ilemma: «šukran ay-amsiggel. ur-riġ ad-geġ zġ-ġwilli itġaġġan kra ur-fhimn. ssneġ ġilad mamnek a-iga liman-nnun. mra-ys-a-seqsan miċċdn, ur-ra-fellawn-ttinin iwalyun ġwanin.» yini-as-umsiggel: «frâġġ bahra a-si-bubker s-ššber d-lemġabba lli-illan ġ-gratnneġ. nzzri luqt ifulkin.» inker bubker, iġebbel-d amsiggel insallam dids. imun-dids-umsiggel ar ššonġi. iwurri-d ilemma s-tgemmi, iġer-d i-tamment ad-zzalln ġalben rbbi a-ibarek ameddakk^wl-nsen ayt-zzawit bubker.